

Aikor!

txorierriko aldizkaria

**Txorierrri institutua,
25 urte gure gazteak
hezitzen**

Argitaratzailea: TOTOAN,
Txorierriko Euskara Elkartearen
Federazioa
(Lagatzu, Zorritzetan, Arrekikili)
Tf.: 94 452 34 47
e-posta: totoan@topagunea.com
aikortxori@yahoo.es

Zuzendaria: Xabier Goienetxe
Erredakzio burua: Itxaso Marina
Erredakzio taldea: Fernando
Larrondo, Jose Angel Mentxaka,
Alberto Legarreta, Mari Tere
Onaindia, Amagoia Guezuraga,
Belen Gana.

Kolaboratzaileak: Iñaki Bilbao,
Juantxu Bilbao, Oihana Astobieta,
Lourdes Lasuen, Jagoba Zallo, Asier
Oruetxebarria, Juan Luis Goikoetxea,
Itxaso Bruña, Iñigo Gaztelu, Javier
Lekerika, Geroa elkarte, Arantzazu
Mendiguren, Nuria eta Janire,
Txorierriarra, Txorierriko Udaltalde
21, Zorritzetan, Maite Aranburu,
Alex Zallo, Saionara eta Maripi, Aritz
ta Nagel.

Zuzentzaileak: Alberto Mtz. de la
Cuadra, Jagoba Zallo

Publizitatea: Arantza Atxutegi

Banaketa: Arantza Atxutegi, Beñat
Aiartza.

Maketatzailea: Ainara Torres

Inprimategia: Gertu

Ale kopurua: 5.000

Lege gordailua: BI 137-02 ISSN
1578-9322

Aikor!-ek ez dau bere gain
hartzen aldizkariaren adierazi-
tako esanen edota eritxien
erantzukizunik.

Eusko Jaureritza

Euzko Foru
Aldundia
Kultura Saria

diruz lagundutako aldizkaria

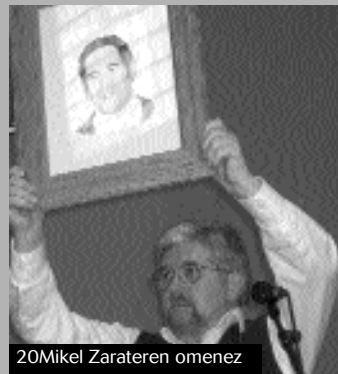
11 Mikel Garaizabal

12 Kauta

34 Txuma Olague abesbatza

20 Mikel Zarateren omenez

13 Lorea Duñabeitia

14 Andesetara espedizioa

AURKIBIDEA

4 Eritxia 5 Gutunak 6 Laburrak eta albisteak 10 Asua ibaia
11 Gurean izan da Mikel Garaizabal 12 Gazteen txokoa
Kauta 13 Gaztea eta... Lorea Duñabeitia 14 Andesetara espedizioa
16 Institutua 20 Mikel Zarateren omenez 27 Derioko jaiak
32 Zamudioko jaiak 34 Txuma Olague abesbatza 36 Baserri
mundua 37 Teknologia 38 Txorierri ezagutu 39 Txorierriarrak
munduan 40 Sukaldaritza 41 Denbora pasa 42 Agenda

AIKOR! aldizkariaren laguntzailea izan gura badozu, hemen dozu erea:

Izen-abizenak _____

Helbidea _____

Telefonoa _____ e-posta _____

Bankuko 20 zenbakiak _____

Egin zure aukera: 20 euro _____ beste kopuru bat _____

Orri hau helbide honetara bialdu: Sabino Arana plaza, 3 48170 Zamudio
zure laguntzagaz aldizkaria hobetuko dogu!

Gazteak euskararen inguruko estatistika hobetu deuskue

Belen Gana
(Irakaslea)

Egia da gaur egungo edozein gazteri euskaraz berba eginez gero, inongo arazorik ez daukiela ulertzeko. Gehiago-gitxiago, oinarritzko maila danak daukie, baina behin 10-12 urtetik goranzkoen artean, ostera, ezin da ziurtatu erantzuna euskaraz izango dala.

Beldur naz, euskara oraindik ez ote dogun erabiltzen bakarrik aitite-amamei, umei eta txakurri egiteko.

Urrats batzuk egin dira, ez dago dudarik, eta iritzi artikulua honetan, behetik eginiko pausu batzuk baloratzea gura dot.

Gurasook gero eta gehiago apuntatzen doguz geure seme-alabak "D" eremuan. Halanda ze bai bertako ume erdaldunek bai kanpotik datozen umeek ondo baino hobeto ikasten dabe euskara, txikitik, nire lagun batek esaten dauen legez, umeak belaki modukoak dira eta.

Bestalde, guraso askok bere, ikasteko aukera egin, eta euskaltegian apuntatzen dira, baina honek ez dira belakiak.

Ez dagoz eskolan 7 orduz egunero, ez daukie hainbeste denbora zeregin horretarako, beste zeregin asko bere badaukie eta, gainera diru kostua bere badago, guzti hori bestelako oztopoak kontuan hartu barik; eta garrantzitsuena herrian bertan bere, leku gitxitan entzuten da euskara –non praktikatu leike euskaltegian ikasitakoa?– Jakin arren euskaraz jende gitxik egiten dau, denda, banku eta tabernetan letreruek bai, baina, berba egin, sano jende gitxik egiten dabe.

Bitartean seme-alabak hasi dira eta jada ezin deutsee lagundu irakurtzen eta matematikak euskaraz azaltzen (ezta erdaraz bere, betiko atxakia izan arren). Bestalde, garrantzitsuena/penagarriena da umeak erderaz dabilzala, adin batetik gora horrela nahia go dabe, salbuespenak salbu. Denok dakigu nagusien ereduari jarraitzen deusiela eta nagusiak erderaz ari badira...

Halan eta guztiz bere, badagoz gurasoak euren ahaleginak, lana, dirua eta denbora erabiliz maila handia lortu

dabenak eta euskara ikasi eta erabiltzeko aukera aurrera daroen. Halangoentzat zorionak nire aldetik, meritu itzela daukielako.

Eta zorionak, baita bere, Euskal Herrian euskaraz bizi direnentzat, zahar eta gazte, ume zein guraso, zeren hareei esker bizi da eta biziko da gure hizkuntza; geuk ez badogu berba egiten, nork egingo dau bada, eta hainbeste behar, esfuertzu, irain eta zigor sufritu ondoren, hainbeste behar hartu badogu ez dakienak ikasteko eta umetatik irakasteko, zergatik itxi galtzen ahalegin guzti hau. Baietz irabazi...!

25. urteurrena

Jagoba Zallo
(Itzultzaile-interpretea)

Aspaldiko partez zabal darabilgu Mikel Zarate joan jakunetik 25. urteurrena bete dala aurtengo apirillean. Baina horri garrantziarik kendu barik, danon gogora ekarri gura dot beste gertaera baten 25. urteurrena be bete dala egunokaz: gure herrietako erakundeak, Udalak eta Aldundiak, hauteskunde demokratiko batzuen ostean osatu izana.

1979. urteko apirilaren 3an lehenengo udal hauteskunde demokratikoak izan genduzan, gure kasuan udal hauteskundeak eta Batzar Nagusietarakoak. Aurretik, 1977. urtean, Hauteskunde Orokorrak izan ziran eta osterago, hurrengo urtean, Konstituzinoaren erreferenduma. Baina oraintxe 25 urte hainbat eta hainbat izan ginen lehenengoz boto emoteko aukera izan genduanok, aurreko urteko Konstituzinoaren erreferendum haretara arte 21 urtetik gorakoek baino ez eukelako boto-eskubidea.

Beraz, eta hauteskundeon ondorenez, 1979. urteko apirilaren 19an udalak osatu ziran eta apirilaren 28an Bizkaiko Batzar Nagusiak, Foru Aldundiaren jarduerak kontrolatzen dauan Bizkaiko legebatarra hain zuzen be.

Ez dot uste gazteek horrenbesteko garrantzia emongo deusienik, baina orduan gazteak ginanok eta, batez be, Francoren garaia jasan ebenek ondo baino hobeto gogoratuko dabe ordukoa. Eta badira 25 urte.

Zeure eritxia agertu gura badozu, gutunen atal hau zabalik daukazu. Ahalik eta eritzi gehienek lekua euki dagien, ez da komeni makinazko 15 lerro baino luzeago idazterik gutunotan. Izena, telefonoa, helbidea eta nortasun agiriaren zenbakia agertu beharko dira. Laburtu behar izan ezkerro, Aikor!-ek bere esku dauka horretarako eskubidea. Zure eritxia aginduteko helbidea: Totoan, Aretxalde 1, 48196 Lezama edo aikortxori@yahoo.es

Bizitzaren gorabeherak

Belaunaldi berezia gurea..... berrogei eta berrogeita hamar urte bitartean dau denen arteko hitzak izaten dira horiek, ni ere adin horren barruan nago eta esaldi horrekin ados azaltzen naiz. Esanahia adierazteko geure bizitzako atal desberdina zeharkatu behar ditugu.

Hautzaroko lehen urteak etxeko senideekin ematen ziren, lauzpabost urte izan artean ez zen eskolara joaten eta senide nagusiak ziren eredu, eta auzokoak ziren jolasteko edo denbora pasatzeko aukera bakar-bakarrak.

Eskolan hasten antzerki bihurtzen zen eta gainera erdara hutsean, gure lehen hizkuntza euskara hutsa izanik, ez da zaila izango antzerkiko atalak irudikatzea, maisua erdaraz eta umetxoak ezer ulertu gabe.

Konturatu gabe nerabezaroa heldu eta ezin zen jolasten jarraitu, gastatutako entziklopedia bakarra zen gure liburua, eta bere barne ideologia nabarmentzen zen eta eskolako sarreran zegoen banderarekin bat zetorren. Maisua, medikua, abadea, alkatea ziren herriko gurdiaren gidari, eta sortzen zuten giroa errespetuzkoa izan beharrean beldurra eta izua ziren haien jarretatik ateratzen ziren eredu bakarrak.

Nor zen kapaz maisuak jo egin zuela etxean esateko, beste bi zaplazteko jaso gura izan ezik, gure gurasoek be haiekin bat zetozen eta zaila egiten zen etxean konfiantza guztiz hitz egitea.

Nerabezaroan aurrera gindoazela lagun taldeak izaten ziren jolas edo denbora pasatzeko aukera onenak, batzuk kirol taldeetan sartuta, beste batzuk kultura edo dantza taldeetan, bide horretatik irauten zuen harremanak egiteko ia aukera guztiak.

Urteak joan urteak etorri bakoitzak bere ikasketak edo lanbideak garatzen zituzten eta beti eta toki guztietan gertatzen den bezala apurka-apurka lagun taldeak murrizten ziren, bakoitzak bere bizitzarako bikotea aurkitzen zuelako, eta lagunekin gero eta harreman gutxiago izaten zen.

Bizitzako aldaketarik nabarmena norbere gurasoak utzi eta ezkontzeko orduan izaten zen, ez da berdina astebururero edo opor batzuetan zure lagunekin egotea edo bizitzak dakartzan arazo guztiei zeure bikotearekin elkarlanean aurrea egitea.

Hemendik aurrera bizitza guztiz aldatzen da ezkontutako lehenengo urteetan, pozez zoratzen eta zure bikotearekin ohi-tzen zarenean umeak etortzen dira eta jarrera hori mantentzea ez da izaten lan erraza, gauak luzeak izaten dira, etxeko lanak zorrotzago banantzen, eta askatasuna hitzez baino ez da ezagutzen.

Bikoteen arteko fruitu horrek arazo eta buruhauste asko ekarri arren, denak ahaztu egiten dira.

Hasieran aipatu dudan moduan orain gure seme-alabak nerabeak dira, euren hautzaroa ondo igaro dute, baina guk bakoitzaren irudimenean gure gaztetako bizitzarekin konparatzen hasita beste planeta batean gaudela pentsatu ahal da.

Etxean aita eta ama lehen zuten hitza eta autoritatea baztertu egin dira, gaztetan gurasoei genien errespetua edo beldurra orain geure seme-alabei diegu eta, gogor jarritz gero, egoera zaildu baino ez da egiten, hitz batean gazteei agintera pasatzen utzi diegu, haiek jartzen dituzte etxeko arauak, noiz etxetik atera eta noiz bueltatu, eskolako ikasketetan beraiek dakite dena, guraso eta irakasleen arteko harremana saihesten saiatzen dira... zerrenda honi bakoitzak erantsi edo kendu ahal dionetik aparte hausnarketa bat egitera gonbidatzen zaituztet.

Lehen egoerak gogorregiak zirelakoan nago, baina gaurkoa beste muturrera joan ez ote zaigu; hezitzaileen eskuetatik ia kanpo daude gure gazteak?

Hemendik aurrera esan ahal ditudan guztiak bakoitzak asmatu ahal ditu, baina aholku bakar bat ematera ausartuko naiz:

Ez da gauza erraza, baina familia barruan harremanak sakondu beharrean gaude, gurasoak gara gaur be -horrela

Larrabetzuko saihesbidea

Geroa elkarteak batzar bat egin berri du Foru Aldundiagaz eta herriko alkategaz, saihesbidearen arazoa aztertzeko. Foru Aldundiak saihesbidea egitearen alde emandako arrazoi bakarra honako hau da: 2000. urtean proiektua onartu zen eta ezin ei da gelditu (Espainiako Gobernuak Ebro ibaiaren uren desbideratzearen proiektua geldiarazi du). Larrabetzuko Udalean dagoen alderdi bakarraren arduradunak emandako arrazoia, 1998an egin zela saihesbide hori egiteko lurren erreserba (Agenda 21 delakoarekin kontrajarritako ereduak aplikatuz).

Geroa elkarteak zera adierazi gura du:

a) Orain dela urte eta erdi proiektua aztertzen hasi zenean udaletxean ez zegoen inolako planorik.

b) Gure instituzioen itxitasunaren aurrean trafikoen kontaketa eta herritarren iritzia jakiteko inkesta egin ditugu. Txorierriko korridorea egin aurreko datuekin konparatuz trafikoa erdira jaitسي dela ikusi dugu. Inkestan jasotako 330 erantzunetatik, %87 proiektua geldiaraztearen alde azaldu da.

c) Obra horrek gure herrian izango duen eragina ez da aztertu, herritarrei eta lur jabeek ez zaie inolako informaziorik eman.

d) Proiektu honek trafikoa erakarriko du, eta herriaren etorkizuna hipotekatu.

Horregatik Geroa elkartetik, moratoria bat eskatzen dugu proiektu hau herri-tarrekin eztabaidatu dadin, eta arazoari aterabidea eman dakion.

Geroa Elkartea

eman ez arren— gure seme-alaben eredu, eta hitz egiteko aukera guztiak aprobetxatu behar ditugu, telebista itzaliz, mahaiaren inguruan jartzen garenean, eta abar.

Ez dugu ezagutuko, baina nolakoa izango ote da gure seme-alabek edo ilobek beraien umeekiko izango duten jarrera?

Guraso bat, Jabier Lekerika

Derioko bandera berria jaso da Udaletxean

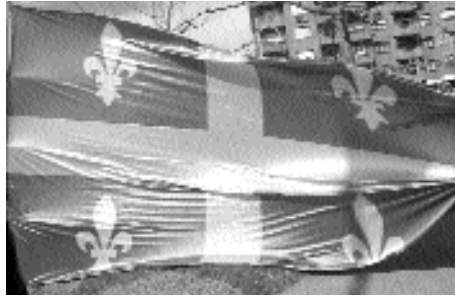
Apirilaren 2an herriko bandera berria jaso zuen Udaletxean Lander Aiarza Derioko alkateak. *“Bandera hau gure herriaren identitate ikurra da, orainaldian kokatu eta ilusioz beteriko etorkizunera eramaten gaituena. Derio martxan dago”,* esan zuen.

Bandera Juan Jose Gonzalezek diseinatu du. *“Horretarako, Derioko armarraren elementuak eta koloreak –berdea eta horia– erabili ditut”,* azaldu zuen egileak.

Beste alde batetik, udal irudi korporatibo berria eta herriko web orria ere aurkeztu zituen Aiarzak. Web orria (www.deriooudala.net) euskaraz nahiz gaztelaniaz kontsulta daiteke. Bertan, Udalaren eta herriaren berri ematen da, eta hainbat instituzio eta erakunderen web orriekin loturak egiteko bidea ematen du.

“Web orri dinamikoa da, Udalaren sail bakoitzetik berrituko duguna. Hau da, beraz, lehenengo urratsa Udal digitale-rantz”, aipatu zuen alkateak.

Azkenik, udal egunkariaren berri eman zuen Aiarzak. Egunkariak *Beitu* du izena, eta lehenengo alea apirilaren azken astean kaleratuko da. Handik aurrera bi hila-beterik behin argitaratuko da.

Haitiko haurren aldeko jaialdia Erandio Goikoan

Aurreko urteetan lez, Erandio Goikoako Gudari taldeak jaialdia antolatu du maiatzak 15erako, hirugarren munduko umeen alde. Aurten batzen den dirua Haitiko umei emango zaie. Egunean zehar eta domeka goizez merkatu txikia izango da Goikolanda eskolatan. Eskulanak, liburuak eta jolasak egongo dira salgai bertan. Txorierriar guztiok gonbidaturik zaudete, Haitiko umei laguntzeaz gain, jai izugarriaz goza dezazuen.

Egitaraua

10:00etan Herriko txistulariarekin
kalejira
11:30etan Hurrentzako **jolasak**
14:30etan **Bazkari** Herrikoia
20:00etan **Karaokea**
23:30etan **Gau pasa**. Los Whitos, Efecto Doppler eta Txito Mix discotekarekin.

Nuria eta Janire

Enpresa Ekimenen II. Lehiaketa antolatu du Behargintzak

Erandio, Getxo, Mungialde, Uribe Kosta eta Txorierriko Behargintza zentroek Enpresa Ekimenen II. Lehiaketa antolatu dute aurten. Lehiaketak helburu bikoitza du: alde batetik, enpresa-kultura bultzatu eta zabaltzea eskualde hauetan enpresa sortu gura dutenen artean, eta bestetik, gure eskualdea lan munduan sartzeko bide berriak jartzea.

Aipatutako eskualdeetan enpresa bat sortu eta garatzeko ideia bat dutenek hartu ahal dute parte lehiaketa honetan. Proiektuak aurkezteko azken eguna ekainaren 15a izango da. Lehiaketaren oinarriak eta bestelako argibideak Behargintzan edo www.bgtxorierrri.com web orrian eskura daitezke.

Larrabetzuko III. Txakolin Eguna arrakastatsua

Apirilaren 2an Larrabetzuko III. Txakolin Eguna ospatu zen, eta milaka lagun hurbildu ziren Urira. Plazan 40 bat postu ipini ziren; bertan txakolina eta emu eta orein okela eskaini ziren. Ardoa dastatzeko teknika ikasteko era izan zen Mikel Garaizabal enologoarekin. Artisauek kopak eta barrikak egiteko prozesua erakutsi zuten.

Sahararekin elkartasunerako karabana Loion

Loiuko Udalak galkorrak ez diren jakien bilketa antolatu du: arroza, esne birrina, azukrea, olioak, ekosariak, pasta, latak... Jakiok apirilaren 26tik 30era bitartean bilduko dira Udaletxean, 09:00etatik 14:00ak arte. Arrastietan, berriz, Liburutegian utzi ahal izango dira, 16:30etik 20:00ak arte. Iaz bezala, Saharara bidaliko da batzen den janari guztia.

Loregintza ikastaroa Sondikan

Maiatzaren 17tik ekainaren 16era loregintza ikastaroa egingo da Sondikan. Kurtsoan izena emateko epea maiatzaren 3tik 7ra arte izango da.

Hinojaleko hainbat lagun elkartu dira Derion

Iaz Madrilen elkartu ziren Hinojaleko herritarrak, baina aurreko Txorierri hartu du txanda. Extremadurako herriaren eta Derioren arteko lotura handia da, *“orain dela 40 urte Hinojaleko 52 bat familia aile-gatu baitziren hona”*, azaldu diote elkartzearen arduradunek Aikori, *“Gaur egun derioztar askok harremana dugu herri honekin, beraz”*.

Martxoaren 26tik 28ra bitartean Hinojaleko 50 lagun izan ziren Derion; haiekin batera, Madrilen bizi diren beste 40 extremadurak ere etorri ziren. Asteburu osoan programa zabala antolatu, eta Hinojaleko lagunak Bilboko lekuri garrantzitsuenak bisitatzeko aukera izan zuten, baita Donostiako akuaria ere.

Derioko Udalak ongietorria egin zien zapatuan. Ekitaldia kiroldegi ondoko frontoian izan zen, eta Astrabuduko Extremadura Etxearen presidentek,

Erandioko alkateordeak eta Kultura zinegotziak ere hartu zuten parte bertan. Ohorezko aureskua dantzatu ondoren, alkateek plakak eman zizkieten elkarri. Sutondoan elkarteko emakumeek ere plaka bat oparitu zieten Hinojaleko etxe-koandreei. Horren ostean, aizkolariak, dantzariak eta Ipar-Alde abesbatza aritu ziren. Horrezaz gainera, Extremadurako gozokiak eta ezkur likorea banandu ziren. Geroago, bazkaria egin eta 428 lagun batu ziren jatetxera.

Elkartzearen arduradunen esanetan, oroitzapen polita eraman dute Hinojalekoek Deriotik, *“izan ere, egundoko omenaldia egin zaie; herriko jende askok hartu du parte, gainera”*. Era berean, Udalaren laguntza ere goraipatu nahi izan dute. *“Zerbait xumeagoa egiteko asmoa genuen; hala ere, guk eskatutakoa baino laguntza gehiago eman digu Udalak. Oso pozik gaude”*, esan digute.

Loiuko ikasteko gelaren ordutegia luzatu egingo da

Loiuko ikasteko gelak bere ordutegia luzatu egingo du maiatzaren eta ekainean. Horrela, bada, astelehen, eguazten, eguen eta barikuetan, goizeko 9etatik eguerdiko ordu bata arte egongo da zabalik. Martitzenetan, berriz, goizeko 9etatik hamaikak laurden gutxiagora arte irekiko dute. Arrastietan ordutegia betikoa izango da. Beste alde batetik aipatu behar da liburutegiak ez duela ordutegirik aldatuko.

Derio-Zamudio lasterketa

Zamudioko Udalak Derio-Zamudio lasterketa antolatu du, Derioko kiroldegarekin batera. Lasterketa maiatzaren 23an egingo da, goizeko 11etan. Abiatzeko tokia Derioko kiroldegia izango da eta helmuga Zamudioko pistetan kokatuko da. Bide honetan, distantzia bi aukeratu izango dira: bata 4.000 metrokoa eta bestea 8.000 metrokoa.

Beste alde batetik aipatu behar da mikrobus bat jarriko dela arropa eramateko eta Deriora itzultzeko. Gainera, Zamudioko kiroldegiko duxak erabili ahal izango dituzte partehartzailerak.

Lasterketan parte hartu ahal izateko, 16 urtetik beherakoek euro bat ordaindu beharko dute; gainerakoek, berriz, euro bi. Egun horretan bilduko den dirua Mugarik Gabe gobernuz kanpoko erakundeari emango zaio. Irabazleek ez dute saririk jasoko; hala ere, kirol materialaren zozketa egingo da Zamudioko helmugan.

Ipar Uribeo Bertsolari Txapelketaren bigarren kanporaketa Lezaman

Maiatzaren 7an, iluntzeko 9etan, Ipar Uribeo Bertsolari Txapelketaren lehenengo kanporaketa egingo da Gatican. Bigarrena, berriz, Lezamako txokoa izango da maiatzaren 14an, iluntzeko 9etan. Bertan, Aitzol de Castro, Alberto de Abako “Zoro”, Beñat Vidal, Josu Landeta, Ortzi Garitano eta Xabier Paia bertsolariak arituko dira. Txapelketaren finala Areetako Andres Isasi musika-eskolan izango da maiatzaren 22an, arratsaldeko 7etan.

Polixene, hil da

Martxoaren 6an Polixene Trabudua hil zen. Sondikan jaioa, Eusko Alderdi Jeltzaleko mitinlari ospetsua izan zen 1936ko gerra aurretik. Politikan aritzeaz gain, magisteritza ikasi eta andereño ibili zen Sondikako eskolan. Mitinlaria ere bazen, eta 1933. urtean espetxeratu zuten independentziaren alde aritzeagatik. Horrezaz gainera, idazteari ekin zion Jagi-Jagi aldizkarian.

Gernikako bonbardaketaren ondorioz Iparraldera ihes egin zuen hiru seme-ala-bekin; handik Parisera joan zen eta, geroago, Venezuelara. Bertan irakasle lanetan aritzen zen bitartean, idazteari ekin zion berriz. Polixenen lanak *Artículos de amama* (1991) eta *Crónicas de amama* liburuetan bildu dira.

Sondikako XI. argazkien rallya

Maiatzaren 9etan Sondikako XI. argazkien rallya izango da, Udalak eta Sondika Goiri argazki-taldeak antolatuta. Goizeko 10:30etan atera eta ibilbidea egingo da Txorierritik. Ibilbidean zehar ateratzen diren argazkien artean lehiaketa egingo da.

Plaka bat jarri da Zamudion Mikel Zarateren omenez

Mikel Zarateren heriotzaren 25. urteurrena dela eta, hainbat ekitaldi antolatu dira Txorierrin. Zamudioko herriak ere ospakizunetan parte hartu eta bere izena duen plazan monolito eta plaka jarri ziren martxoaren 27an. Aurrekoa dantzatu ondoren, Sorkunde Aiarza Zamudioko alkateak berba egin zuen Mikel Zarate gogoratuz. Ekitaldian hainbait lagun batu ziren, euren artean Zamudioko zinegotziak eta lezamarraren senideak.

Larrabetzuko Hori Bai gaztetxea behera botatzeko asmoa dago

Aikor!-ri azaldutakoaren arabera, martxoaren 26an Larrabetzuko Hori Bai gaztetxeak Udalaren gutun bat jaso zuten. Gutun horretan adierazi zitzaion eraikina oso egoera txarrean zegoela eta 10 egun zituztela konponketa lanak egiteko. Osterantzean, Udalak gaztetxea itxi egingo zuen. Hori Bai taldekoen esanetan, handik bost egunera eraikina prezintatuta zegoen. Aipatu beharra dago etxea Bizkaiko Gotzaindegia dela; berriro ezin da erabazte, beraz, euren egin behar dituzte.

Nolanahi ere, apirilaren 3an herri batzarra egin eta konponketekin hasi erabaki zuten Hori Baiak. Bikarioarengana jo eta Gotzaindegia jakinarazi zuten ez zuela berriro erabazteko lanak egiteko asmorik, eraikina bota egin nahi zutela. Hori Baiak beharrek euren egiteko proposamena egin zioten bikarioari, baina ezezko erantzuna jaso zuten. Alkatearekin ere batzartu ziren, eta hark adierazi zien Udalak legalitatea beteko zuela.

Hala eta guztiz ere, gaztetxeak beharrei ekin eta eskatutako konponketa batzuk amaituta daude dagoeneko. Beste alde batetik, idatzizko eskaera egin eta Gotzaindegia behin betiko erantzunaren zain daude. Ildo honetan, Hori Bai-ren aldeko hainbat ekitaldi antolatu ziren Aste Santuan: hitzaldiak, parrilada bat eta Unai Iturriaga, Xabier Amuriza eta Xabier Paia bertsolarien saioa, besteak beste.

Aikor!-ek Tomas Ordeñana Larrabetzuko alkatearekin egin du berba, eta aditzera eman digu Udalak ez duela gaztetxea botatzeko asmorik. Gaineratu du eraikina Gotzaindegia dela eta horregatik Udalarik ez dagokiola erabaki hori hartzea. Dena dela, ugazabari eta Hori Bai-koei gutun bana bidali zela esan digu Ordeñanak. Gutun horren bidez, eraikinaren egoera txarrean berri eman eta konponbideak bilatzeko eskatu zitzaion. Geroago, gaztetxea prezintatu zuen Udalak "arriskutsua delako bai bertan daudenentzat bai hortik pasatzen diren herritarrentzat", azaldu digu alkateak.

Era berean, Aikor!-ek Angel Maria Unzueta bikarioarekin harremanetan jarri, eta ez duela azalpenik emango esan digu.

Monika Martinezi ongietorria Larrabetzun

Apirilaren 16an hainbat lagun batu ziren Larrabetzura Monika Martinezi ongi etorria emateko. Haren argazkia herriko tabernetatik kendu ondoren, manifestazioa eta ekitaldi batzuk egin ziren, baita afaria ere.

Monikak Larrabetzutik alde egin zuen 1994ko azaroan, eta handik urtebetera atxilotu zuten Frantzian. Hango espetxeetan 6 urte eman ondoren, 2001eko abenduan Espainiara estraditatu zuten. Harrezkero, Estatuko hainbat espetxetan egon da.

2002an Monikaren kontrako lehengo epaiketa egin zen. Larrabetzuarrari talde armatuarekin kolaboratu izana leporatzen zitzaion. Hala ere, ez zen haren aurkako frogarik izan, eta errugabetzat jo zuten. Aurten egindako epaiketan, berriz, 1994ko atentatu batean parte hartzea

egotzi zitzaion. Oraingo honetan ere haren kontrako frogarik ez eta aske utzi dute. Monika apirilaren 6an ailegatu zen Larrabetzura.

Derioko Odol Argia elkarteak 22 odol-emaile omendu ditu

Maiatzaren 27an, 25 odol-emate baino gehiago egin dituen 22 lagun omendu zituzten Derioko Udalak eta Dosanbiz eta Odol Argia elkarteek. Ekitaldian Udalaren ordezkariak eta Odol Argia elkartearen Txorierriko delegatuak batu ziren, besteak beste. Gainera, egun horretan ere odol-ematea izan zen goizeko 9etatik eguerdiko ordu 2ak arte. Omenduei plaka eta diploma bana eman zitzaizkien. Ostean, luntxa eskaini zen. Aurrekoarekin lotuta, Odol Argia elkarteak Aikor!ri azaldu dion bezala, 2003. urtean 410 odol-emate egin ziren Txorierrin.

Larrabetzuko San Isidro eguna ospatuko du

San Isidro eguna dela eta, hainbat ekitaldi antolatu ditu Larrabetzuko Udalak maiatzaren 15erako. Horretara, bada, goizeko 10etan kalejira eta meza nagusia egingo dira, eta euskal produktuen azoka egongo da 10:30etatik 14:30ak arte. Ostean, bazkaria egingo da. Bazkaria Isidro Deunaren nekazari elkartearekin batera antolatu du Udalak. Azkenik, iluntzeko 9etan erromeria izango da Irats taldearekin.

Oskorri Pub Ibiltariagaz Lagatzuren Euskal Astean

Maiatzaren 19tik 24ra bitartean ospatuko da Zamudion Euskal Astea, Lagatzu euskera alkar-teak antolatuta. Maiatzaren 19an, eguaztenez, euskal kantuen ikastaroa izango da. Eguenean Harkaitz Canok eta Igor Kaltzadak *Uztail oparo ostean* errezitala eskainiko dabe. Barikuan kantu afaria egingo da. Zapatu goizean Txan magoa eta kirolagaz lotutako ekitaldiren batez gozatu ahal izango dabe gazteenek, eta iluntzean Oskorriren *Pub Ibiltaria* izango da. Domeka goizean mendi ibilaldia eta txakolin dastatzea egongo dira, eta arrastian bertsozaleentzako saioa. Astea bukatzeko, astelehenean, islamiar munduari eta gaur eguneko egoerari buruzko mahainguru bat egingo da.

Idi probak San Isidro egunean Lezaman

San Isidro eguna dela eta, hainbat ekitaldi antolatu ditu Lezamako Baserriarren Alkarteak, Udalak lagunduta. Maiatzaren 15ean meza izango da goizean (ordua zehaztu barik dago oraindik), eta eguerdiko ordu batean idi probak izango dira. Bertan, Eulogio Zarate eta Benito Etxebarria lezamarrek eta Iñaki Lopategi mungiarrek hartuko dute parte. Aurtengoa Eulogio Zarateren idien lehenengo erakustaldia izango da. Idiek 900 kiloko harria erabili beharko dute. Beste alde batetik, idi bikoteaz gain beste idi bat ekarriko du Benito Etxebarriak. Animalia Kooperatiban pisatuko dute, errekorra betetzeko asmotan dabilta eta. Azkenik, arrastiko hiruretan bazkaria egingo da Alkartean bertan.

Asua ibaiaren uraren kalitatea kezkarria

Txorierriko Udaltalde 21k Asua ibaiari buruzko informazioa bildu eta ibaiertz nahiz uraren kalitatea oso txarra dela egiaztatu dugu. Dokumentuetan azaltzen den bezala, EAEko lur gaineko ur-masak Zaintzeko Sareak ekosistemaren kalitatea ikertzeko bi puntu dauzka Asua ibaian: bata Zamudion eta bestea Sondikako Sangroniz auzoan. Erakundearen ikerketen arabera, Zamudioko ibaiaren uretan pestizidatzat erabiltzen diren HCH (hexaklororoziklohexanoa) eta AOX (konposatu organiko oxigenatuak) aurkitu dira. Gainera, kadmioaren kontzentrazioa ere kezkarria da. Egoera ez da askoz hobea Sondikan, uretan kromo-maila altuak baitaude. Halaber, bi leku horietako sedimentuetan kutsagarri organokloratuak eta metalak (arsenikoa, kadmioa, kobrea, zinka, kromoa, beruna eta nikela) ere topatu dira.

Beste alde batetik, HCH ez ezik, hainbat industria-jardueratan erabiltzen diren PCB-ak (klorodun konposatu kimiko organikoak) ere aurkitu dira Sondikan. Zamudion, berriz, benzo(b)fluoranteno, fenantreno eta fluoranteno bezalako sustantzia kaltegarriak daude, ibaiako buztinek eta lokatzek harrapatuta. Horrezaz gainera, Zamudion hartutako arrainetan HCH eta PCB-ak ageri dira. Beraz, ibaiaren bizidunak ere kutsatu egin dira. Bide honetan, eta Europako Arrain-Bizitza Arautegien irizpidetan azaltzen den bezala, Asuatik hartutako uraren lagin gehienak hiruga-

Asua ibaiaren ikuspegia Sondikako Sangroniz auzoan.

ren mailakoak dira. Hala ere, maila ez da txarra ibaiaren goialdean ia arrainik ez dagoelako, eta behe-ibilbidean daudenak kanpotik ekarritako espeziak direlako gehienbat: zamo txikia, barboa, karramarro gorria...

Ibaiertzeko landaredia ere egoera kas-karrean egon arren, iturburutik gertu hal-tzak, zumeak edota lizarrak daude oraindik. Belarra eta zuhaixkak topa dai-tezke beherago.

Proposamenak

Ikerketaren ondorioak ezagututa, Txorierriko Agenda 21eko arduradunok hurrengo urteotan jorratzeko hainbat pro-

posamen egin ditugu. Horrela, bada, sane-amendu-sareak osatu eta ur-beltzak depu-ratzeaz gain, udaletako jardueren erroldak eguneratzea beharrezkotzat jotzen dugu. Era berean, industriak sortutako hondakin toxikoen kudeaketa hobetu, kutsatuta dau-den lurrak garbitu, herrian sortzen diren hondakin toxikoak behatu eta zabortegiak zein ibaiertzetako ekosistemak berresku-ratzearen alde agertzen gara. Azkenik, industria-ekoizpen garbirako programak bultzatu ez ezik, nekazaritzan eta abel-tzaintzan praktika egokiak sustatzea ere proposatzen dugu.

Testua eta argazkia: Udaltalde 21

Mikel Garaizabal, enologoa

“Hiru eurotan topa daiteke ardo on bat”

Mikel Garaizabal enologoak Gourmand saria jaso du aurten *Euskal Herriko ardoak* liburuarekin. Adituen ustez, hura da ardoari buruz mundu osoan idatzi den libururik didaktikoena. Ez da denbora asko Zamudion izan dela ardoa dastatzeko ikastaro bat ematen.

Aizu, Mikel, nondik datorkizu ardoaren mundurako zaletasuna?

Ostalaritza arloko ikasketak egiten nenbilela konturatu nintzen ardoaren mundua gustatzen zitzaidala. Orduan, enologia ikastera joan nintzen Guardiara; geroago, somelier ikasketak egin nituen Madrilén.

Azaldu, mesedez, zer ikasi zenuen bertan.

Enologian ikasten da zelan egin, zaindu eta analizatzen den ardoa. Somelier ikasketetan, berriz, ardo dastatzea eta jabetxe mundua aztertzen dira.

Eta Gourmand saria jaso duzu aurten...

Pozik gaude taldekideok. Kaletarrek arin eta erraz irakurtzeko moduko liburua egitea izan dugu helburu, eta geure lana aintzat hartu du sari honek.

Zer topa daiteke liburu horretan?

Ardo kulturaren esparru guztiak aztertzen saiatu gara. Lehenengo atalean Euskal Herriko jatorri-izendapenen berri ematen dugu: Araba, Getari eta Bizkaiko txakolina, Nafarroa eta Arabako Errioxako ardoak, kaba –leku batzuetan egiten da– eta Irulegiko ardoak. Azken hauek kalitate handikoak dira, baina, nire ustez, oraindik ezezagunak dira gure artean.

Bigarren atalean azaltzen dugu zein garrantzitsuak diren mahastia eta mahatsondoa. Hirugarrenean, enologiari buruzko irizpideen berri ematen dugu. Laugarren zatian, azkenik, ikusmena, usaimena eta zaporea klasifikatzeko aholkuak topa ditzake irakurleak.

Liburu honen bidez, ardo kultura zabaldu nahi izan dugu, baina teknizismo asko

erabili barik. Hau da, kaletarrek zein adituek erraz ulertzeko moduko liburua da. Dena dela, gaztelania, frantses eta euskarazko hiztegia ere jarri dugu, irakurleak hitzen bat ulertzen ez badu, bertan ikusi dezan zer esan nahi duen.

Zelan ikusten duzu ardo kultura gaur egun?

Botiloia, likoreak eta destilatuak direla eta, asko jaitsi da ardoaren kontsumoa, batez ere, gazteen artean. Nire iritziz, zerbait egin beharko genuke ardo kultura berpizteko... Hiru edo lau eurotan topa daiteke ardo on bat... Baina, noski, topatu ez ezik ardo desberdinak dastatu ere egin behar ditugu. Eta batzuek etiketari baino ez diote erreparatzen...

Ardorik garestiena beti ez da onena izaten, orduan.

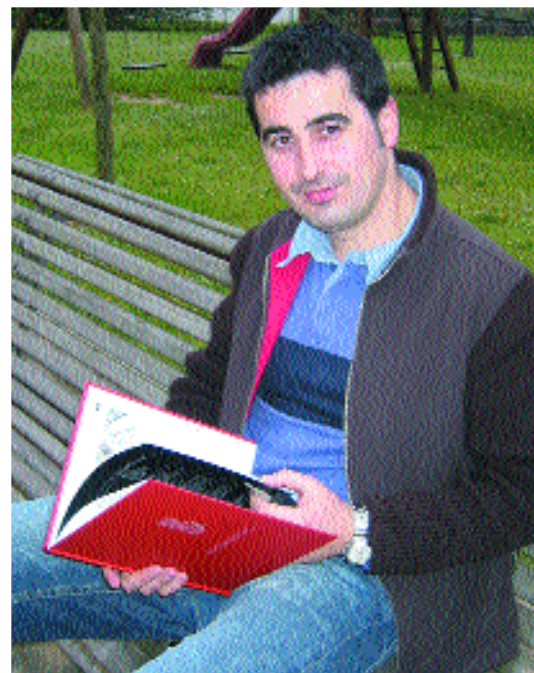
Ez. Ardo garestiak oso onak izaten dira normalean. Hala ere, badira askoz ardo merkeagoak, dastatzean sentsazio atseginak ematen dituztenak.

Zelako ezaugarriak izan behar ditu ardo onak?

Nire ustez, eta kaletar moduan, ardo ona da, lehenengo tragoa eman ondoren, bigarrena eskatzen duena...

Bai, baina aditu moduan?

Dastatzen denean, beste parametro batzuk hartzen dira kontuan, noski. Ikusmenari dagokionez, adibidez, garbi egon behar du. Somelieroek usaimenari ematen diogu garrantzirik handiena: ardoak intentsitatea eduki behar du, baina, era

berean, fintasuna ere bai. Gainera, oreka-tsu egon behar du ahoan, hau da, sentsazio luze eta atseginak eman behar dizkigu.

Edozein tokitan ondo gelditzeko ardo bat?

Nahiz eta egurrez pasatutako ardoak gustatu, ardo gazteak ere oso gustura edaten ditut. Arabako Errioxako urteko edozein ardo egokitzen jotzen dut... Nolanahi ere, edateko momentua ere kontuan hartu behar dugu: uda ala negua den, norekin gauden...

Testua eta argazkia: Itxaso Marina

Kauta, musika taldea

“Abestiak egiterakoan ez diogu ia ezeri ezetzik esaten”

Ez da batere erraza musika talde ospetsu baten mailara heltzea. Egia esan, kontu honek jakin-mina sortu digu eta Andoaingo Kauta taldera jo dugu, euren lanaren berri izateko.

Kautak Euskadi Gaztearen *Maketa Lehiaketaren Entzuleen Saria* jaso du aurten. Gainera, *Musika berria* atalean ere saria eman zioten. Talde berria izan arren, gero eta jarraitzaile gehiago dute Andoaingoek. Haiena da, beraz, osperako bidea. Apirilean Itsasondan izandako Gazte Topagunean ikusteko aukera izan genuen.

Noiz sortu zen taldea?

2001. urtean. Laurok ikastolatik elkar ezagutu, eta, musika gustatzen zitzaigunez, taldea sortzea erabaki genuen.

Zergatik aukeratu zenuten Kauta izentzat?

Hasieran, *Uste* izena jarri genion taldeari. Geroago, lagun batek *Kauta* izena proposatu eta gustatu egin zitzaigun. *Kauta* lparaldeko hitza da, uste-ren sinonimoa.

Lehendabiziko kontzertua?

Andoaingo Gaztetxean eman genuen 2002ko martxoan, beste hiru talderekin batera. Kontzertu hori Gaztetxeko ezagunen bitartez lortu genuen.

Kontzertu laburra izan zen... Gaztetxea jendez gainezka zegoen —lagunak ziren gehienak—; gu oso urduri. Harrezkero, kontzertuak ematen jarraitu dugu, lehengo ilusio eta gogoarekin.

Nola lortu zenuten maketa grabatzea?

Hainbat kontzertu eskaini eta abesti multzo bat egin ondoren, maketa grabatzea erabaki genuen. Maketa 2003ko uztailan grabatu genuen Andoaingo Jones Hamilton estudioetan. Jon Oartzun teknikari izan genuen bertan.

Zein taldek izan dute eragina zuengan?

Askok, atzerritarrek gehienak: Tool, Staind, Taproot, Metallica, Hamlet...

Nola konposatzen dituzue abestiak?

Mikelek musika eta melodiaren basea kon-

Kauta: Ahotsa eta gitarra: Mikel. Gitarra: Xabi. Baxua: Adrian. Bateria: Gorka.

posatu eta Xabik letrak idazten ditu. Guztion artean moldatzen ditugu abestiak, gero.

Zein publikori zuzenduta dago zuen musika?

Edozein pertsonari. Ez dugu publiko jakin batentzako musika egiten.

Estilo aldetik, hutsunerik bete duzue?

Ez, ez dugulako estilo zehatz bat lantzen. Abestiak egiterakoan ez diogu ia ezeri ezetzik esaten.

Zelako bilakaera izan duzue urte hauetan?

Denboraren poderioz, hobetuz joan gara. Beno, gero eta gehiago ikasiz goaz, hobeto esanda.

Zelan hartu duzue Euskadi Gaztearen sariak irabaztea?

Ez genuen espero. Oso esperientzia polita izan da... Ilusio handia egin digu.

Zelako planak dituzue etorkizunari begira?

Apirilean kontzertuak emateari utziko diogu, abuztura arte. Orduan, geure lehengo diskoa prestatzeari ekingo diogu.

Taldearen web-gunea ikusi nahi izanez gero: www.kauta.tk

Testua eta argazkia: Itxaso Bruña

Lorea Duñabeitia * ikaslea

"Gazteok biltzeko lekuren bat behar dugu herrian"

Loreak 17 urte ditu eta Loiu bizi da, Lauroetan hain zuzen ere. Batxillerreko bigarren mailan dago eta ikastetxekoak amaitu ondoren ingeles filologia ikasteko asmoa dauka. Horrela, bada, maistra izatea gustatuko litzaioke, edota itzulpengintzan aritzea. Irakurtzea, lagunekin egotea eta dantzatzea hobitzat dauzka Loreak. Bere adineko gazteek herrian astialdirako dituzten aukerei buruz hitz egin dugu berarekin.

Beno, Lorea, zelango aukerak eskaintzen dizue Loiu gazteoi?

Herrian antolatzen diren ekitaldiak, batez ere, umeei eta nagusiei zuzenduta daude. Hamabost urtetik gorako gazteen-tzako aukera gehiegirik ez dago, nire ustez.

Zer botatzen duzu faltan herrian?

Udal polikiroldegia. Urdaneta ikastetxean badago, baina hara joateko bazkidea izan behar duzu. Horrezaz gainera, frontoiak eta padel zein tenisaren aritzeko pistak baditugu ere, herrian igerileku bat egotea gustatuko litzaidake... Eta birziklatzeko kontainerrak! Izan ere, erdigunean eta txalet ondoan baino ez dituzte jarri, eta guk haraino eraman behar...

Baina, gazteentzat?

Egia esan, gazte gutxi dago herrian eta gaudenok ez dugu berton denbora askorik ematen. Horregatik, guretzat baino gure atzetik datozenentzako hainbat gauza planteatu beharko lirake. Bide honetan, biltzeko leku bat beharrezkotzat jotzen dut, gazteok plaza izan ezik ez dugulako elkartzeko tokirik. Udalari eskatu eta alkateak egingo zela esan digu. Baina gauza horiek astiro doaz eta pazientzia apur bat izan behar

dugu... Guretzat ez bada, orain 5 urte dutenentzat izan dadila, behintzat!

Zer deritzezu urte osoan zehar antolatzen diren ekintzei?

Udala ahalegin handia egiten ari da, nire iritziz. Gauza interesgarriak proposatzen dabilta eta herritarrok ere aldeko erantzuna izaten dugu... Batzuetan ekitaldi batera joan barik gelditu naiz sarrerarik ez zegoelako. Gure arteko hartu-emana indartuz doala pentsatzen dut.

Txorierriko beste herrietan antolatzen diren ekitaldietara joaten zara?

Bai, eta oso gustura, gainera. Jaiak egonez gero Txorierrin gelditu nahiago dugu. Dena dela, jaietan ez ezik, hainbat ekitaldietan ere hartzen dugu parte: bertso-saioetan, kontzertuetan...

Eta asteburuetan...

Bilbo eta Mungiatik ibiltzen gara. Trena eta autobus-konbinazioa dela eta, arazoak izaten ditugu bueltatzeko etxera. Batzuetan gurasoak etortzen dira gure bila tren geltokira; beste batzuetan taxia edo goizeko lehenengo autobusa hartu behar dugu. Gidabaimena ateratzea ezinbestekoa dugu, beraz.

Erosketak egiteko edo filmaren bat ikusteko?

Bilbora edo Arteara joaten naiz. Liburutegian filmak ikusteko aukera dago, baina ez da gauza bera. Txorierrik zinema bat beharko luke (barreak).

Loiuko jaiak?

Iazko jaiak nahiko ondo egon direla uste dut. Adin guztiekoentzako ekitaldiak antolatzeaz gain, oso kontzertu onak egin dira. Loiu herri txikia da, edadeko jendea dago eta ezin da eskatu plazan dantzan egotea gaueko ordu txikiak arte. Hala ere, abeslari onak ekarri gero, jendetza hurbiltzen da hona.

Zein da Loiuko gauzarik onena?

Ingurua. Etxetik atera eta landak eta zuhaitzak ikusten dituzu... Oso herri polita eta lasaia da Loiu. Gainera, guztiok ezagutzen dugu elkar.

Eta txarrena?

Ez dagoela ondo komunikatuta; ez Txorierrirekin, ez beste herri batzuekin.

Testua eta argazkia: Itxaso Marina

Jon Arostegi eta Gotzon Zubiaur, Amerikako mendirik altuenetatik zehar

Testua: Itxaso Marina / Argazkiak: Jon Arostegi

Zamudioko Jon Arostegi eta Sondikako Gotzon Zubiaur Amerikara abiatu ziren otsailaren 4an, Mungiako Javier Gorosperekin. Gazteek Andesetako Aconcagua (6.952m), Ojos del Salado (6.864m) eta Pissis (6.882 m) mendietara igotzeko asmoa zuten. Mendi horiek Amerikako altuenak dira. Hilabeteko espedizioa egin ondoren, etxean ditugu berriro. Abentura horren gorabeherak kontatuko dizkigute hurrengo orrialdeotan.

Beno, asmoa bete duzue?

Ez. Bagenekien zaila izango zela, denbora aldetik estu genbiltzan eta. Ibilaldi luzea dago Aconcagutik beste mendietara arte, 1.000 km hain zuzen ere; basamortua zeharkatu behar... Gainera, alokatu genuen 4X4 matxuratu zitzaigun Ojos del Saladorako bidean eta hiru egun galdu genituen. Hortaz, ez genuen Pissis mendia egiteko astirik izan.

Santiago de Chilera otsailaren 5ean ailegatu zineten...

Parkera sartu ahal izateko tramiteak bete eta hurrengo egunean mendirako bidean geunden. Aconcaguaren goia otsailaren 18an zapaldu genuen. Altuerak sortzen duen gaixotasuna dela eta, igoera etapaka egin behar da; hau da, pixkanaka-pixkanaka egokitu behar duzu altuerara.

Aconcagua mendi erraza omen da...

Teknikoki bai, baina gogorra ere bada, oso altua izateaz gain hotz handia dago

eta. Turismo-konpainiek alturako trekking bezala saltzen dute, eta eguraldi zoragarria izanez gero ez dago arazorik, baina hori ez da normalena... Goia harrapatu genuen egunean termometroak zero azpitik 20 ° markatzen bazuen ere, haize handia zebilen eta zero azpitik 35° izango zirela kalkulatu genuen. Izan ere, haizeak hotza areagotu egiten du. Tontorrera ailegatu ginenean haizea baretu eta 30 minutu eman genituen argazkiak ateratzen. Eta gero jaitsi behar... Jaitziera oso gogorra eta luzea da beti, leher eginda baitzaude eta, gainera, kanpamenduak jaso behar dituzulako bidetik.

Jende asko biltzen da mendi honetarako, ezta?

Bai, eta gertatu beharko ez ziren larrialdiak izaten dira askotan, izozketak kasu. Horregatik, nahiko kontrolatuta dute mendia; Gurutze Gorriko langile eta parke-zain asko daude.

Altuerak sortzen duen gaixotasuna...

Jon: Nahiko txarto pasatu nuen nik; altxatu ondoren lehengo ordu erdian, batez ere. Egunduko buruko minak...

Gotzon: Javi eta biok ere txarto pasatu genuen, baina ez Jonen beste. Nire kasuan, askoz traumatikoagoa izan zen goizaldeko 4etan altxatu behar izana: denda eta zakuak izoztuta eta zuk, busti-busti eginda, arropa jantzi behar, gosaria prestatu behar...

Otorduak?

Gutxi jaten da. Hain altu egonda askoz inportanteagoa da ondo hidratatuta egotea, odola loditzen delako. Hala ere, ez dago urik eta elurra urtu behar da. Hiru litro ur lortzeko denbora luzea ematen genuen... Eta hiru lagun ginen! Leher eginda egonik, eta egunduko buruko mina edukita gainera, jan baino zakuan sartu nahiago duzu.

Elur-ekaitzik?

Bai, itzelezko elur-ekaitz elektriko batek harrapatu gintuen bosgarren egunean. Puntu batetik bestera igotzeko 5 ordu eman bagenituen, hiru laurdenetan jaitsi ginen. Halako ekaitzak beldurgarriak dira edozein tokitan, benetan.

Nolakoak dira kanpo-baseak?

Hiri txikia da. Bertan denetarik duzu: jateko, edateko, satellite-bidezko telefonoa... Garestia ere bada, Europa eta Amerikako mendizale "dirudunei" zuzenduta baitago. Dena dela, guk ez genuen denbora askorik kanpo-basean igaro; indarrak berritzeko justu-justu.

Eta Aconcaguatik Ojos del Saladora...

Aconcaguara autobusez joan baginen ere, Ojos del Salado mendira joateko 4x4 bat alokatu genuen. Lehen aipatu dugun bezala, Santiagotik 200 kilometrora matxuratu egin zitzaigun autoa. Bi egun pasa ondoren Copiapó herrira ailegatu eta mendira eramango gintuen pertsona bat topatu genuen.

Zelan mendi horretan?

Aconcaguaren jendetzatik Ojos del Saladoren bakardadera pasatu ginen. Ojos del Salado mendia basamortua da; munduko sumendi aktiborik altuena, hain zuzen ere.

Noiz harrapatu zenuten mendiaren goia?

J: Otsailaren 25ean. Ni kratererraino baino ez nintzen igo; indarrak ez... Gotzon eta Javi, berriz, gailurreraino ailegatu ziren.

G: Dena dela, mendia zeharkatu beharrean, zuzeneko bidea hartu eta ahalegin handiagoa egin behar izan genuen igotzeko. Gailurrean hotz ikaragarria egiten zuen. Bi argazki atera bezain laster jaitsie-

Aconcaguako akanpleku batean, elur artean.

rari ekin genion. Aconcaguatik leher egin da gentozen eta mendi honetan indar barik bukatu genuen.

Baina, kraterretik gailurrera igotzeko eskalada egin behar da, eta zuek ez zenuten eskaladarako ekiporik...

Aconcaguara igotzeko eskalada egitea beharrezkoa ez denez, Santiagoko kontaktu baten etxean utzi genuen ekipoa. Bila itzuli ginenean ez zegoen inor etxean. Ezin genuen denbora gehiago galdu eta ekipoa barik joatea erabaki genuen. Soka bat zegoen kraterretik gailurrera; bat ere fidagarria ez zena... Hala ere, ausartu egin ginen.

Pissis mendira joateko astirik ez, beraz. Zer egin zenuten orduan?

Copiapón auto bat alokatu eta Pazifikotik turismoa egin genuen Santiagorantz. Uda amaitzeaz zegoen han,

baina hondartzak jendez gainezka zeuden oraindik.

Zenbat diru gastatu duzue espedizioan?

6.000 euro gutxi gora behera. Pic-Leninerara joan gineneko ekipoa aprobetxatu dugu. Gauzak garestiak dira bertan: Aconcaguara sartu ahal izateko, adibidez, 200 \$ ordaindu behar dituzu.

Beste alde batetik, Sondika eta Zamudioko Udalek dirulaguntza eman digute hitzaldi eta txango batzuen ordez.

Balorazio bat?

Pozik gaude Amerikako mendirik altuenera igo baikara. Gailurretik mugagabetsuna ikustea pasada bat da... Nolanahi ere, Pissisera igo ez izanaren arantza dugu.

Nora hurrengo espedizioa?

Batek daki. Bi urterik behin antolatzen den asuntza da hori.

Txorierrri Institutua, irakaskuntza publikoaren eredu

Testua eta argazkiak: Jose Angel Mentxaka

Institutua izango da azken urteotan Txorierrriko herriak gehien integratu dituen erakundea. Bertatik pasatu eta elkar ezagutu dute eskualdeko gazte gehienek. Aurten 25 urte bete dira sortu zenetik, eta ordua heldu da atzera begiradatxoa bota eta etorkizunari begira jartzeko.

Sortu aurretik gure herrietako ikasleak Bilbora edo Mungiara joan behar izaten zuten Batxilergoa egitera. Aurreko hamarkadetako "Instituto Masculino"ak itxita zeramatzan urte batzuk; mojen "Femeninoak", berriz, ez zituen eskaintzen maila horiek. Giro horretan, guraso batzuk institutuaren beharrezana ikusita, eta lanean hasi ziren. Batzarrak, bilerak agintariek, manifestazioak herrietan... eta azkenean lortu egin zen.

1979ko urrian 114 ikasle hasi ziren Larrabetzuko eskolan klaseak hartzen. 1980/81 ikasturtean bertan leku nahikorik ez, eta inguruko loja batzuk erabili zituzten; egokitu arte goiz eta arratsaldean ematen ziren eskolak, txandaka. 1981eko urrian Institutu berria eraikitzeko Nikolas de Madariaga arkitektoaren proiektua aurkeztu zen. 1982ko otsailean lanak hasi eta 1983ko urtarrilaren 17an hasi ziren eskolak. Obrak amaitzen ziren bitartean Galdakaoko Institutura joan behar izan zuten.

Hasieran erdarazko eredua baino ez zegoen. 1985/86 ikasturtean 86

Lourdes eta Juan Alberto, Institutua sortu zenetik bertako langileak.

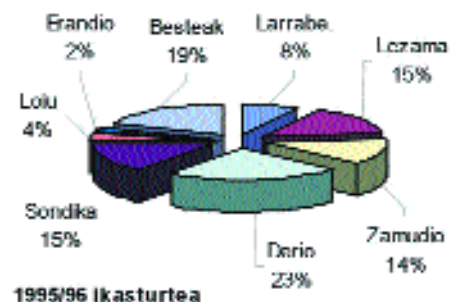
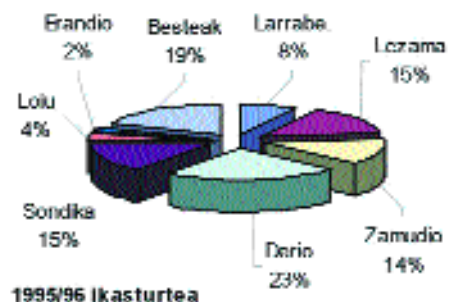
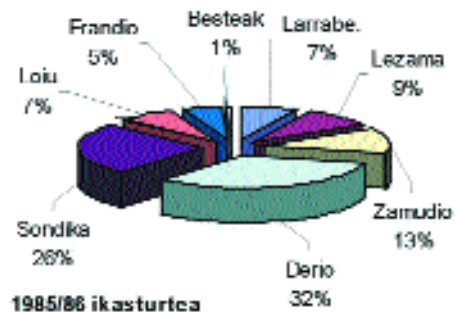
ikaslek D eredua estreinatu zuten eta eredu biak A (erdaraz) eta D (euskaraz) mantendu ziren 2000/01 arte. Hortik aurrera euskarazko eredua da bakarra.

1996/97 ikasturtean beste aldaketa garrantzitsu bat izan zen. Hezkuntza legea aldatu, DBH (Derrigorrezko Bigarren Hezkuntza) sortu zen eta 12/14 urteko etapak

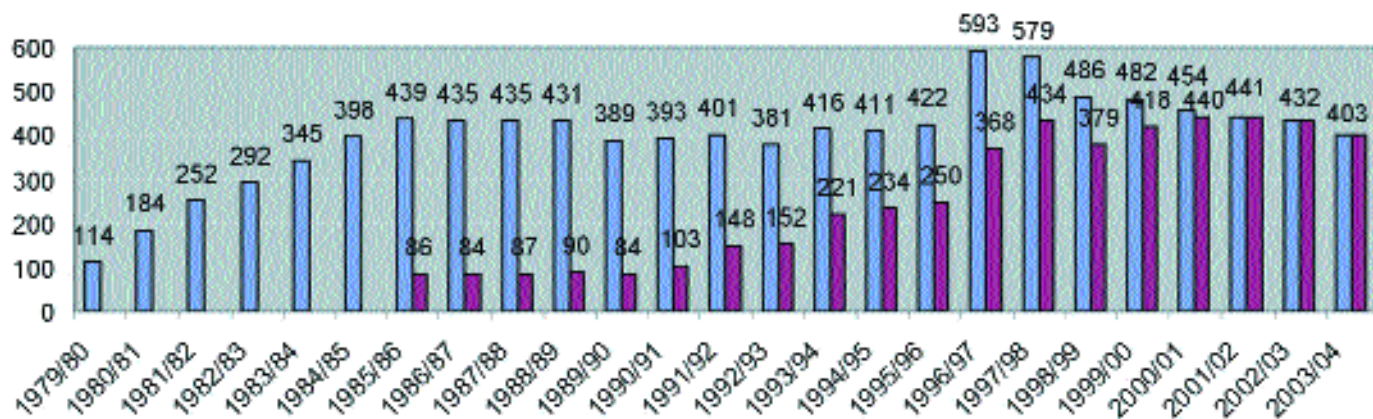
eskoletatik institutura pasatu ziren. Hark hainbat aldaketa ekarriko zituen: Derioko eskolako gelak erabiltzea, ikasleak garraiatu eta jantokia jartzea, hainbat irakasle eskoletatik institutura etortzea...

Pasatu dira 25 urte, eta Aikor!-ek protagonista batzuen iritzia eta ospakizun ekitaldien berri jaso du.

Herri bakoitzak duen "pisua" ikasle kopuruetan

Ikasle kopuruak ikasturtez ikasturte

Urdina: Ikasle kopuruak orotara / Gorria: D eredu ikasleak

1. - Hasieratik 1995/96 arte antzinako sistema zen BBB1, BBB2, BBB3 eta UBI. (14-18 urte tartea) 1996/97 ikasturtetik gaur arte DBH1, DBH2, DBH3, DBH4, Batx1, Batx2 eta UBI. (12-18 urte tartea). Ikasle kopurua nabarmen igo egiten da. / 2. - 1985/86 ikasturtean D eredu (euskaraz) hasten da 86 ikasleekin - 200/2001 denak dira D ereduak (euskarazkoak), A eredu (erdarazkoak) desagertzen da. / 3. - 1993tik 1998 bitartean hainbat ikasle (50tik gora) etortzen ziren Bilbotik D eredu zela eta.

"Lehen gurasoen aldetik kezka handiagoa zegoen"

Bilbon jaio zen 1935ean, Deriora etorri bizitzera, eta handik gutxira bera zegoen ikastetxe berri bat martxan jartzeko bildutako gurasoen artean, eta bera dago gaur egun Guraso Elkarteak duen lokalean. Bitartean ez da etenik egon, eta jubilatuta denetik dedikazio osoa eskaintzen dio.

Edozein datu behar izanez gero Serranorengana jo behar da.

Zelan sortu zen Institutua?

1977an eskoletatik irten eta Mungiara edo Bilbora joan beharra izaten zen; garraioa, gainera, txarra izaten zen. Hasieran, Mungiako Institutura joateko, autobus bekak lortu genuen. Deriotik 30etik gora joan ziren. Urte horietan hainbat gestio egin genuen, Txorierrri osoko auzo elkarte eta eskoletako guraso elkar-teekin. Batzorde bat osatu genuen Institutua sortzeko.

Bilerak izan genituen Bilboko Udalarekin –garai hartan, Derio Bilbora zegoen "anexionatuta"– eta Diputazioarekin. Delegazioan gestio piloa egin ziren, asko presionatu genuen.

Eta erraz lortu zen?

Ez horixe. Hainbat mugimendu egon ziren. Hiru alkateorde geure alde jarri genituen: Padura, Olaetxea eta Uriarte. Prentsan Seminarioko 5. pisuan joango zela agertu zen, Obispadoak ezeztatu zuen, Uriartek Sondikara eramateko presioa egin zuen... Paluak leku guztietatik etorri ziren, gurasoen batzordea erdian geunden, manifestazioak ere egin genituen eta azkenean Makua Diputazioko buruak errezibitu gintuen.

Oso anekdota polita dut ordukoa. BOEn institutuaren sorrera agertu eta handik hiru egunera Derion kamioi bi agertu

"BOEn institutuaren sorrera agertu eta handik hiru egunera Derion kamioi bi agertu ziren materialarekin, baina hemen landak besterik ez zeuden eta gainera erosi barik"

ziren materialarekin (aulkiak, armairuak...), baina hemen landak besterik ez zeuden, eta gainera erosi barik. Gauza batzuk goiko elizan sartu genituen eskolako umeek lagunduta, eta beste batzuk seminarioaren atzeko eraikuntzan. Hortik aurrera gestioak egiten hasi ziren. Eraikuntza egiteko poligonoko enpresa batek terrenoak "laga" zituen, trenbide gainetik poligonora ibilbide bat ez egitearen truke.

Zeintzuk izan dira unerik txarrenak eta onenak?

Momenturik txarrenak hasierakoak ziren. Larrabetzuko eskolan hasi ginenez, garraioa jarri behar izan genuen eta Larrabetzun bazkaldu, eskoletan eta hiru tabernatan banaturik. Denek nahi zuten taberna batean jan, hobeto jaten zelako. Zer egin behar izan genuen? Hamabost egunik behin zerrenda berriak egin eta txandakatzea. Itzelezko lana zen. Han sartuta egon behar nintzen egunero. Unerik goxoena, omenaldia egin zidatenean.

Zelan ikusi duzu Guraso Elkarte urte hauetan guztiotan?

Hasieran lehendakaria izan nintzen eta gero diruzaina. Ez dut izan etenik, 25 urte daramatzat hemen sartuta. Lehen kezka handiagoa zegoen, dena martxan jarri arte jende gehiago etortzen zen batzarretara. Geroago Bilbotik hasi ziren etortzen, euskarazko eredu zela eta. Azken urteetan Jesus Mari eta biok egoten gara eta besteak hilean behin. Junta aldatzeko ere arazoak izaten dira.

Diruari dagokionez, kuotetatik zer edo zer ateratzen da, baina partida nagusia liburu salmentatik ateratzen dugu. Lizentzia fiskala atera genuen, edozein liburu-dendak lege, eta kurtso hasieretan "lan eta lan" ateratzen den dirua (%10) Institutura doa, irteerarako, liburutegirako, behar denerako.

25. Urteurrenaren gitara

Maiatzak 22

12:00 Trikitrixa eta ikastetxean inoiz lan egin duten irakasle eta langileen etorrera. Argazki erakusketa Areto Nagusian.

12:30 Dantza taldea. Aurreksua.

13:00 Agintarien harrera Areto Nagusian. Bertsolariak.

13:30 Derioko "Ipar Alde" Abesbatzaren kantaldia.

14:50 Bazkaria Lezamako "Urrejola" jatetxean.

20:00 Derioko "Sutondoan" emakume-elkar-tearen antzezpena Derioko Polikiroldegian: "La mujer en el teatro".

Maiatzak 25

19:00 Larrabetzuko Musika-eskolako ikasle-en musika ekitaldia Areto Nagusian.

Maiatzak 28

11:45 Ikastetxeko klaseak moztu eta ikasle-entzako jaia: joku eta kirolak.

15:00 Ikasleentzako janari berezia.

19:00 Ikasle ohientzako eta Guraso Elkarte kideentzako "lunch" Institutuan. (Etortzeko asmoa izan ezker abisatu. Tfnoa: 944543258, Fax: 944543262, e-mail: 014466@hezkuntza.net)

21:00 Derioko Pilotalekuan

Oskorri. "The Pub Ibiltaria"

Zeuk euskara jakin barik, zelan eroan duzu euskarara egin den aldaketa?

Batzordeetan euskaraz egiten hasi zenean, ez genekien gurasoei itzuli behar izaten ziguten dena. Orain institutuan bi baino ez gaude euskararik jakin barik: Dorita eta biok.

Zelan ikusten duzu Institutuaren etorkizuna?

Ondo, ikasle kopurua gorantz joango da, datorren urtean lehen mailara ikasle gehiago datoz, beste lerro bat. Laster, erabiltzen ditugun eskoletako gelak utziko ditugu –eurek beharko dituzte– eta eraikuntza berriak egin beharko ditugu.

"Aipagarriena dagoen giro ona da"

Bilbotarra, 40 urte egiteko. Musikaria afizioz, Filologia Klasikoa ikasi zuen eta orain latin irakaslea da. Hamabi urte daramatza Institutuan, azkeneko 6ak zuzendari eta aurreko hirurak ikasketa buru.

Zeintzuk dira zuzendari izatearen gauzarik onena eta txarrena?

Gauzarik onena hori da, Txorierriko Institutuko zuzendaria izatea, eta hainbeste urte banabil zuzendaritzan, arrazoia da institutuko giroa, orokorrean –baita estamentuen artean ere– oso ona delako. Txarrena, zuzendaritzan zeu zarela azkeneko erantzukizuna duena, eta gauza guztiak gainera datoz, askotan onak, baina askotan txarrak be.

Zelan ikusten duzu Institutua, zer falta zaio?

Aipagarriena lehen esan dudana, lan egiteko eta ikasteko daukagun giroa oso ona dela. Uste dut Txorierrin oso errotuta gaudela. Txorierriko eskoletan dauden ikasle gehienak institutura pasatzen dira eta horrek zer edo zer esan gura du. Ezer faltatzekotan, Unibertsitatera ez doazenezako eskaintzaren bat izan daiteke.

Proiekturik etorkizunean?

Euskara eta gaztelania ez ezik ingelesa ere bultzatu nahi dugu. Neurri handi batean hasi gara, eskolaz kanpoko ekintzekin, kanpoko irakasleak ekarritik. Pauso gehiago egin nahi ditugu, harremanak jarri Europako beste ikastetxe batzuekin, elkartrukeak egin...

Beste alde batetik, eskolekin harreman estua daukagu. Zertarako? Gurasoak ikus dezaten bide zuzena institutua dela eskolatik irten eta gero, irakaskuntza publikoan bide naturala hori dela.

Igarri duzu ikasleengan aldaketarik?

Bai, gizartea aldatu egin da, orain 15 urteko ikasleak eta oraingoak ez dira berdinak. Gaur egun askoz ere aukera gehiago dago informazioa lortzeko, eta lehen eskola baino ez zegoen. Beste aldaketa DBH hasi zenetik etorri zen: lehen ikasi nahi zuena zetorren Institutura, eta gaur egun 16 urte arte denak izan behar ditu-

gu. Alde handia dago, gauza onak eta arazoak ere bai. Oso eztabaidagarria da.

Zelan ospatuko duzue 25. urteurrena?

Maiatzaren 22a hasita. Lehenengo zer edo zer ofiziala egin gura dugu: agintariak, ikastetxetik pasatutako irakasle zein langileak konbidatuz, gero bazkaria. Hurrengo astean barrura begira egingo da, institutu inguruan mugitzen den jendeagaz kontatu nahian. Amaitzeko, 28an, barikuan, goizean ikasleentzako jokuak, kirolak... Arratsaldean ikasle ohiak eta Guraso Elkartetik pasatutakoak elkartu nahi ditugu eta gauean ekitaldiren bat Derioko frontoian.

Bakarne, Nerea eta Asier, DBHko 4. mailako ikasleak Egoitz eta Maddi, Batxilergoko 3. mailako ikasleak

"Institutuak dirulaguntza gehiago beharko luke"

Eta zer pentsatzen dute ikasleek institutuari buruz? Haietariko batzuegana jo dugu, euren kezkak entzuteko asmoz.

Zein da institutuko gauzarik onena?

Atsedenaldia eta DBHko 4. mailakoei antolatu ziguten ikasketa-bidaia; Asturiasera joan ginen eta oso ondo pasatu genuen... Beno, beno, ez zen batzuk espero genuen bidaia...

Eta txarrena?

Denbora gehiegi ematen dugu lanean... Irakasleak ere bai. Askok exijitzen digute eta alfer hutsak garenez... Gainera, haiek esandakoa baino ezin dugu egin. DBHkoei, adibidez, ez diete uzten kalera irteten atsedenaldirik...

Zer botatzen duzue faltan?

Diru laguntzak, izan ere, erabiltzen dugun materiala oso zaharra da, baita eraikina ere. Gainera, ibilaldi kultural gehiago egin beharko genituzke, horrela ere ikasten da eta.

Eta zer aldatuko zenukete?

Irakasle asko... Beno, jantokia, oso

janari txarra ematen digute eta. Baita Azterketa Astea ere! aste bat baino aste bi

dira. Gure ustez, azterketa guztiak aste batean egin ahalko lirarteke...

Mikel Zarateri omenaldia: gogoetak...

(1979-04-10, eguazten santua; 2004-04-10, zapatu santua...)

ATZERANTZ begiratzuz, hogeita bost urte hauetan gauza asko gertatu dira Euskal Herrian eta munduan, baina gauza bat argi geratu da azken hiru hila-beteotan: lezamarrok, txorierritarrok eta beste hainbat euskaltzalek ez dugula Mikel Zarate ahaztu. Prestatutako ekitaldi gehienek, denek behar bada, balorazio oso positiboa merezi dute, gure ustez. Jende asko hurbildu da Lezamara eta txorierriko beste herrietara: izan dira mahainguruak, mota askotako musikaldiak, antzerkiak, urtebetetzeak, diska eta liburuaren aurkezpenak, poemak eta ipuinak, hitzaldiak, euskararen inguruko erabakiak eta gogoetak, bertsoak, elizkizunak, lagun artean egonez bide batezko jan-edanak... elkar truke kulturalak. Ekitaldi batzuk intimoagoak izan dira, beste batzuk jendetsuagoak; batzuk zoragarriak, besteak historikoak; azalagokoak eta sakonagoak, burua erabiltze-

koak eta bihotzean gordetzekoak, alaiak edo/eta nostalgikoak, emozioz beterikoak... Omenaldiaren lehen helburua eta nagusia bete dugula uste dugu. Ez gara orain hasiko Mikelek merezi zuen bestekoa izan den ala ez, txikiegia ala beste zerbait falta izan den ala ez... Ahal izan dugun guztia jarri dugu txorierriko euskaltzaleok. Lasai eta, batez ere, Mikelegaz harro sentitzeko moduan gara.

AURRERANTZ begiratzuz, gauzak ez ditugu hain argi ikusten. Mikel lezamarra zen neurrian, bere ekarpenaren inportantzia jabetuz, bete-betean inplikatu da omenaldian Lezamako Alkate Jauna. Baina, inplikatu dira benetan beste herritarrak? Ba al gara BENETAKO euskarazaleak txorierrin? Irakurriko al ditugu Mikelen liburuak eta euskarazko beste liburuak? Izango al du eragin posi-

tiborik guzti honek euskararen erabilerran? Bete edo beteko al da omenaldia- ren bigarren helburu hori? Denborak eta norberaren kontzientziak esan dezala.

Lezamako euskera alkartekoek, gure aldetik, lanean jarraituko dogu. Lezamako Udalaren eta beste erakunde publiko eta pribatuen konplizitateagaz, badugu beste proiektu bat esku artean, gerorako geratuko litzatekeen "produkturik" interesgarriena, omenaldiari benetako amaiera emango liokeena: Mikelen lan guztiak eta omenaldiko ekitaldi guztien irudiak euskarri digitalean argitaratzea. Ea Aikor!en hirugarren urtebetetze egunean "bete dugu hitza" esateko kapaz garen! Bien bitartean, beti arte Mikel Zarate!

Zorritzetan

Aikor!ren jaialdia, urtarrilak 15

Lezamako Toponimia liburuaren eta maparen aurkezpena, urtarrilak 23

Lezamako Toponimia liburuaren egileak, urtarrilak 23

Omenaldiaren hasiera Labayrun, urtarrilak 30

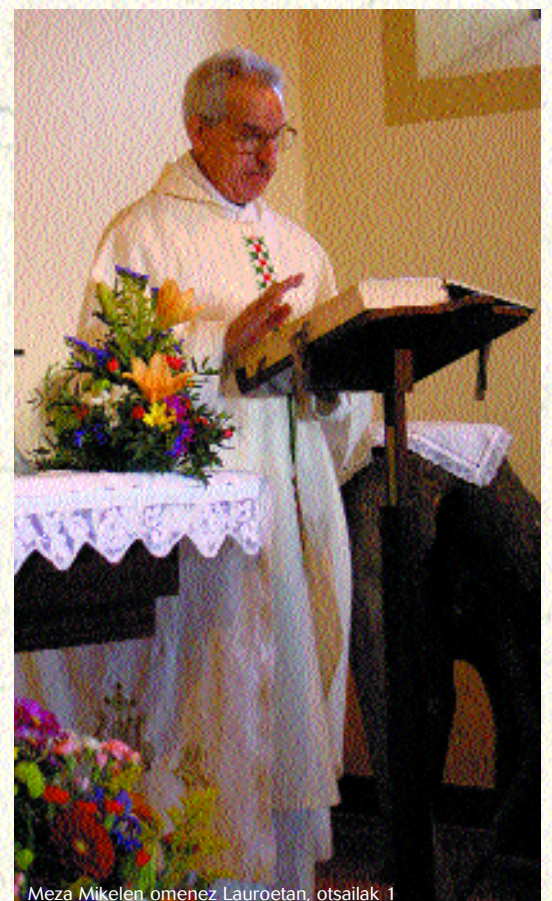
Lezamako eskolako ikasleak Bilbo iribarrez antzeztan, urtarrilak 30

Oskorri Ekidazu antzezlanean zuzenean, urtarrilak 31

Kukubiltxoren Ekidazu antzezlanea, urtarrilak 31

Meza Mikelen omenez Lauroetan, otsailak 1

Herri bazkaria Lauroetan, otsailak 1

Bertsolarak Lauroetan, otsailak 1

Loiuako herritarren eta Udalaren oroigarria, otsailak 1

Agate Deuna Lezaman, otsailak 6

Bertokoren ekitaldia Lezaman, otsailak 6

Bihotz Bakartien Klubaren poema musikatua, otsailak 17

Jon Kortazar Lezaman, martxoak 5

Bibiñe Pujana Zamudion, martxoak 10

Ekidazu diskaren aurkezpena

Gure Mikel liburuaren aurkezpena, martxoak 12

Euskaltzaindiaren batzarra Lezaman, martxoak 26

Euskeraren egoera Lezaman mahaingurua, apirilak 2

Bertso afaria Zamudion, martxoak 26

Monolito eta plaka Zamudion, martxoak 27

Larrabetzuko musika eskola, martxoak 28

Euskaltzaindiaren batzar publikoa Lezaman, apirilak 1

Pilota partidak Lezaman, apirilak 2

Oskorriren kontzertua Lezaman, apirilak 3

Meza nagusia Lezaman, apirilak 4

EHUko abesbatzaren emanaldia, apirilak 4

Lezamako Ekidazu abesbatza, apirilak 4

Herri bazkaria Lezaman, 500 euskaltzale baino gehiago frontoian, apirilak 4

Mikel era guztietako pertsonak batu zituen, apirilak 4

Egindakoaz harro, egin beharrekoa aztertuz, apirilak 4

Luis Ramón Álvarez Lezamako alkatea eskerrak ematen, apirilak 4

Alex Zallok egindako erretratua jaso zuen familiak, apirilak 4

Bertsolariek eskeini zioten Mikeli, apirilak 4

Mikelen obra erakusgai Lezaman

Ritxar, Leo, Mikel, Jon, Mila, Alazne, Fernan, Gorka, Itsaso eta Mikel Zarateren *familiakoak*. / Jesus Etxezarraga, Joseba Butron, Jabi Etxebarria, Gorka Zarate, Jabi Agirre, Lurdes Prudencio eta *Gerediaga Elkartea*. / Xabier Goienetxe, Lurdes Prudencio, Unai Elorriaga, Joseba Butron, Natxo De Felipe, Pedromari Goikoetxea, Itsaso Marina, Ainara Torres, Arantza Atxutegi eta *Aikor/en lagunak*. / Asier Bidart, Aintzane Etxebarria, Aitziber Ariznabarreta, Ander Manterola, Adolfo Arejita eta "*Lezamako Toponimia*" proiektukoak. / Kepa Hernandez, Igor Urrutikoetxea, *Lezamako eskolako irakasleak eta umeak*. / Jokin Gorozika, Igone Etxebarria Jesus Etxezarraga, *Labayru Ikastegia*, Ritxar Zarate eta Jabi Agirre. / Ixone Zubieta eta *Derioko Tximintzeko lagunak*, Belen Gana eta *Derioko AEK*, Udane Goikoetxea, Josu Kamara eta *Kukubiltxo Antzerki Taldea*, Natxo De Felipe eta *Oskorri Musika Taldea*. / Juantxu Bilbao, Iñaki Beitia, Miren Goitia, Martin Orbe, Juan Luis Goikoetxea, Iñaki Lekerika, Xabier Amuriza, Jon Azpillaga, Jon Lopategi eta *Lauroetako lagunak*. / Elena Iglesias, Arantza Atxutegi, Oihana Astobieta eta *Bertoko Soinu Tresnen Elkarteko lagunak*. / Jabi Agirre Alberto Olabarrieta eta *Ekidazu Abesbatzeko lagunak*. / Gotzon Barandiaran, Patxi Gaztelumendi eta *Bihotz Bakartien Klubeko lagunak*. / Arrekikili Larrabetzuko euskera alkarteko lagunak. / Nagore Peñafiel, Joseba Butron, Jon Kortazar, Ander Manterola, Gotzon Garate eta Juan Manuel Etxebarria. / Bibiñe Pujana, Gabriel Etxebarria eta *Lagatzuko lagunak*. / Mikel Zarate, Juan Luis Goikoetxea, Iskander Ojanguren, Iñaki Aretxabaleta, Lontzo Zugazaga, Miren Goitia, Gorka Zarate, "Gure Mikel" liburuko partaide guztiak, Gaizka Peñafiel, Gorka Zarate eta *Ekidazu diskoko partaide guztiak*. / Jean Haritschelhar, Pello Telleria eta *Euskaltzain oso zein urgazle guztiak*. / Andoni Egaña, Unai Iturriaga, Etxahun Lekue, Gabriel Etxebarria eta *Lagatzuko lagunak*. / Sorkunde Ayarza eta *Zamudioko Udala*, Zarate familia, *Lagatzu eta Zorritzketan*. / Leire Iturrioz, Tere Loroño, Uxue Alonso, Claudia Melendez, *Izar Argia Abesbatza*, *Akordeoi taldea*, Kamara orkestra eta *Larrabetzu musika eskolako lagunak*. / Luis Ramon Alvarez, Jean Haritschelhar, Lurdes Prudencio, Karmelo Etxenagusia, Jose Luis Lizundia eta Andres Urrutia, Jabi Agirre eta *Ekidazu Abesbatza*. / Xabier Goienetxe, Lurdes Prudencio, Fernando Olabarrieta, Iñaki Bilbao, Leire Iturrioz eta Alaitz Gana. / Jaime Uriarte eta *Lezamako pelota eskola*, Pedromari Goikoetxea, *ETBko kamaralariak eta Kazetariak*. / Gaizka Peñafiel, Koldo Peñafiel, Natxo De Felipe, Anje Duhalde, Aiora Renteria, Mikel Markez, Etxak, Gorka Zarate eta *Ekidazu diskoko musikari eta partaide guztiak*. / Natxo De Felipe eta *Oskorri Musika Taldea*. / Karmelo Etxenagusia, Andoni Gerrikaetxebarria, Lontzo Zugazaga, Patxi Iribarren, Jesus Mari Etxebarria, Angel Mari Unzueta eta *Mariasun Oleagordia*. Leire Iturrioz, Jabi Agirre, Antton Lete, Alberto Olabarrieta eta *Ekidazu Abesbatza*. / Adela Olaskoaga, Enrique Azurza eta *UPV/EHUko Abesbatza*. / Miren Egaña, Fermin Leizaola, Dionisio Amundarain, Markel Garitagoitia eta *Gereagako lagunak*, bazkaltzera etorri ziran *euskaltzale guztiak*. / Pedromari Goikoetxea, Fernando Olabarrieta, Lurdes Prudencio, Ritxar Zarate, Luis Ramon Alvarez, Jesusmari Astobieta, Xabier Amuriza, Jon Azpillaga, Elortza, Etxahun Lekue, Jon Lopategi eta *Angelmaria Peñagarikano*. / *Topagunea*. / *Komunikabideak*. / Imanol Lopez eta beste kamaralariak. / Karlos Zarraga eta *Zabaltzen banaketa etxea*. / Begonia Vicario eta *Susa Argitaletxea*. / Gotzon Lobera eta *Bizkaiko Foru Aldundia*. / Patxi Goenaga eta *Eusko Jaurlaritza*. / Gorka Markinez eta *BBK Fundazioa*. / *Derioko Udala*. / *Larrabetzuko Udala*. / *Loiuko Udala*. / *Sondikako Udala*. / *Zamudioko Udala*.

Luis Ramon Alvarez eta *Lezamako Udala*. / Rafael Mentxaka, Alex Zallo, Naroa Carcoba, Ioritz Larrabeiti, Aitor Lopez Fernando Urrutikoetxea eta *Zorritzketaneko bazkideak*.

LEZAMAKO UDALA

ZORRIZKETAN
LEZAMAKO EUSKERA ALKARTEA

GUZTIOI

ESKERRIK ASKO BIHOTZ-BIHOTZEZ

MIKEL ZARATEREN PARTEZ

Gabriel Ugalde, Derioko Kultura zinegotzia**“Deriarrak jaiez eta deriarrak izateaz oso harro egotea nahi dugu”**

Aurten, lehenengo aldiz, jaiak eta udaberriko kultur eta kirol egitaraua bereiztu egin dira. Zergatik?

Udaberriko kultur egitarauak jaietatik at joateko garrantzi eta indar handia du, gure ustez. Orain arte jaietako egitarauak kultur, kirol eta jolas jarduerak nahastuta izan ditu, eta irakurtzean galtzen ginen. Herriko jaietako egitarauan ekintza asko eduki dugu, baina hor sartzeak ez du zentzu handirik. Izan ere, kantitatea baino kalitatea gura dugu, bai jaietan bai kultur egitarauan.

Gainera, gazteei zuzendutako ekintzak -kontzertuak batez ere- bultzatzeko asmoa dago. Zer dela eta?

Jaiak guztientzat izan daitezela gura dugu: helduentzat eta gazteentzat. Hori kontuan edukiz, kontzertu indartsuetan eta kalitatekoetan ipini dugu erronka. Horrela, elkarteek aukeratu dituzte kontzertuak, herriko jaietara bultzada berria emateko. Baina horrekin batera helduagoentzako berbenak ere eskainiko dira. Ezin dugu ahaztu jaiak deriarrak gozatzeko eta ondo pasatzeko direla, eta hor gazteak zein helduak sartzen dira.

Beraz, zer aurki dezakegu aurtengo jaietan?

Beharrezkoa dena: dibertsioa eta ondo pasatzeko gogoia. Eta jai hauek benetan

Martxoaren 14tik 17ra bitartean San Isidro jaiak ospatuko dira Derion, eta egitarau ezin hobearekin antolatuko du Udalak herriko taldeekin batera. Horrela, ohizko ekitaldiez gain nobedadeak ere egongo dira aurtengo jaietan. Aikor!rek Gabriel Ugalde Kultura zinegotziarekin hitz egiteko aukera izan du.

arrakastatsuak izateko jaietako egitaraua oso anitza daukagu.

Zein da egitarauko ekintzarik erakargarriena? Nobedaderik aurtengo jaietan?

Ekintza guztiak deriarrentzat erakargarriak izan daitezela gura dugu, baita gure jaietara gozatzera datozen guztientzat ere. Horregatik, ahaleginak egin ditugu adin guztiak eta gustu ezberdin gehienak jaietan ager daitezen.

Horrela, beste urtetako ekintzarik onenak zein gauza berriak antolatu ditugu. Ohikoa den aldetik: pregoia Euskaltel-Euskadi txirrindulari taldeak emango du, idi probak, azoka, ibilaldi neurtua eta umeentzako parkea. Bestetik, kontzertu indartsu bi daukagu txosnen eremuan, eta lasaitasuna nahiago dutenentzat gaupasa udaletxeko plazan. Gainera aurten, lehenengo sukalki eguna egingo da sari mamitsuekin.

Zelan antolatuko da jai-gunea?

Asmoa da jaiak toki zehatz baten ez ezartzea, jaiak herri osoarenak baitira. Idi probak Txozna auzoan izango dira, kontzertuak eta txosnak kiroldegi aurrean, berbenak eta umeentzako parkea Herriko Plazan, sukalki eguna etorkizuneko Uribe Parkeko zelaietan eta azoka Gernikako Arbola etorbidean.

2004ko San Isidro jaiak Egitaraua**Maiatzak 14, barikua**

19:30ean Konpartsen jaitsiera
Konpartsen lehiaketa eta animazioa
Erraldoiak eta buruhandiak Ondalan fanfarrearekin
20:30ean Pregoa Euskaltel-Euskadi Fundazioaren txirrindulariekin
Txitxi-burruntzi
21:30ean Pilota partidua
23:30ean Berbena Egan taldearekin, Udaletxeko plazan
24:00etan Kontzertuak txosnetan: *Insabert, Berri Txarrak*

Maiatzak 15, zapatua

12:00-14:00 Umeentzako Herri Kirolak Kulki taldearekin
16:30ean Umeentzako berbena
Antzerkia Xilipurdi taldearen eskutik
18:00etan Dantza Laiñomendi taldearekin
19:30ean Idi probak
23:00etan Hip-hop kontzertua txosnetan: *Modore, Chulito Camacho, Caelité, Funkdamental Noize, Dj Lexmerk, Dj Bordallo*
23:30ean Berbena Kresala orkestrarekin, Udaletxeko plazan

Maiatzak 16, domeka

08:00etan Ibilaldi neurtua
09:00etan Umeentzako ibilaldi neurtua
10:30-14:30 Artisauen eta Bertoko Produktuen IX. Azoka
Sukalki Eguna, Uribe parkeko zelaietan
Ibilaldi neurtuaren sari banaketa

Maiatzak 17, astelehena

12:00-14:00 Umeentzako parkea
12:30ean Marrazki lehiaketa, Odol Argia taldearen eskutik
16:30-19:30 Umeentzako parkea
19:30ean Musika animazioa
20:00etan Marrazki, argazki eta briska lehiaketan sari banaketa
Txokolatada

Zein da aurtengo helburua?

Helburua ez dugu aurtengorako bakarrik ezarri, baizik eta agintaldi osorako, hau da, deriarrak oso harro egotea jaiez eta deriarrak izateaz. Eta horretarako den-denok hartu behar dugu parte antolatutako ekintzetan, ilusio handiarekin eta hobetzeko ilusioarekin. Aupa San Isidro Jaiak!

Derioko jaiak

Berri Txarrak, Tximintx euskara elkartearen eskutik

“Jaietan ere giro euskalduna sortzea dugu helburu”

Tximintx euskara elkarteak urtebete baino ez dauka. Hala ere, gogotsu egiten du lan Derioko jaietan, herriko beste taldeekin batera. Iaz, esate baterako, hainbat ekin-tzatan parte hartzeaz gain euskal kanta hurbildu zizkien derioztarrei herri bazka-riaren ostean. Aurten Insabert eta Berri Txarrak taldeen kontzertua antolatu dute.

Zuen asmoa ?

Jaietan ere giro euskalduna sortzea dugu helburu. Horretarako euskal musika taldeak ekarriko ditugu maiatzaren 14an. Gainera, kontzertuaren ondoren musika ere jarriko dugu. Urtero egiten den gauza da, baina orain arte ipinitako musikak zeri-kusi gutxi zeukan musika taldeen estiloa-reen, eta jende askok alde egiten zuen. Aurten hutsune hori beteko dugu.

Eta Berri Txarrak...

Jaietara jendetza handia batzea nahi dugu, eta edozein euskal musika taldea ekar-tzea ez da nahikoa helburua lortzeko; talde potentea izan behar da. Horrexegatik, Berri Txarrak taldean pentsatu genuen. Iaz Alaitz eta Maider etorri ziren jaietara, baina... Handik bi astera Gatibuk jo eta begi bistakoa zen askoz jende gehiago zegoela.

Jendetza handia batzea espero duzue, beraz.

Bai, dena geure alde daukagu: maia-tzean ez dago jai askorik, kontzertua bari-kuan izango da, talde onak joko du...

Aurtengo jaietan gazteei zuzendutako ekintzak bultzatu nahi dira, antza. Zer pentsatzen duzue horren inguruan?

Gustatu ala ez gustatu, jaiak gazteei begira daude; gauez batez ere. Ildo horre-tan, hasieratik oso argi izan dugu gazteen alde lan egin behar genuela.

Goiko argazkian Berri Txarrak taldea; behekoan, azken bi disken portada.

Derioko jaiak

Hip Hop, ACAU taldeak errimak egitera gonbidatzen zaitu

“Hip hop kultura herriko gazteei hurbildu nahi diegu”

Derioko jaietan, besteak beste, Chulito Camacho, Morodo eta Funkdamental Noize taldeek joko dute. Kontzertua maiatzaren 15ean izango da, zapatuz, Kaleko Artearen Kultura Elkarteak (ACAU) antolatuta. Aurreko urteotan hip-hop jaialdiak egiteko oztopoak izan badira ere, aurten aukera eman zaio berriro taldeari.

Jaietan beti parte hartu arren, arazoak izan dituzue...

Lehenengo urtean oso jaialdi handia antolatu genuen. Bizkaiko musika taldeak ekarri genituen, eta hemengo zein estatuko graffiti-egileak, break dantzariak eta Dj-ak ere etorri ziren. Hala ere, asuntoak eskuetatik ihes egin zigun: batzuek graffitiak egin zituztela herritik, musika oso altu zegoela, hizkiak iraingarriak zirela... Harrezkero, break-dance erakustaldiak egiten baino ez ziguten uzten; kontzertuak eta graffiti ekintzak debekatuta genituen, beraz. Hala ere, alkate gazteagoa dugu orain, eta egoera aldatu da. Gabonetan graffitiak egiteko baimena eman zigun, baita jaietan kontzertuak antolatzeko ere.

Pozik, orduan...

Bai. Aurtengoa ondo irtenez gero, hurrengo urtean kontzertu potentea-

goa antolatzeko asmoa daukagu. Hasiera batean, musika talde ospetsuak –Ari, Selektia Kolektiboa eta La Excepción– ekartzea pentsatu genuen, baina gure aurrekontua ez zen nahikoa hartarako... Dena dela, oso kartel ona daukagu: Chulito Camacho, Modoro, Caelité, Funkdamental Noize, Dj Lexmerk eta Dj Bordallo. Jendetza handia batzea espero dugu, berria ahoz aho zabaldu baita Bizkai osoan zehar.

Zuen helburua?

Hip hop kultura –rapa, break-dancea, graffiti eta Dj-ak– herriko gazteei hurbildu nahi diegu, euren denbora librean beste alternatiba bat eduki dezaten. Gainera, mugimendu honen inguruan dauden tabuak eta topikoak apurtu nahi ditugu.

Chulito Camacho hip-hop abeslaria.

Derioko IX. artisautza eta bertako produktuen azoka

Maiatzaren 16an, 10:30etatik 14:30ak arte, Derioko IX. artisautza eta bertako produktuen azoka izango da Gernikako Arbola Kanean, Txoria Kultur Elkartek antolatuta.

Aurreko urteotan lez, azoka Euskal Herriko ekoizleak bilduko ditu, eta bertan ezta, txokolatea, barazkiak eta animaliak, besteak beste, egongo dira. Aurten 60 postu jarriko dira, zeramika eta artisautzakoak euren artean. Halaber, eta nobedade moduan, etxeko jogurta egiten duten bermeotar batzuk ere izango dira, baita artzain txakurren erakusketa ere bai. Gainera, edalontzia erosita, nahi beste txakolina dastatu ahal izango da posturik postu.

Iker Padura, Zamudioko Kultura zinegotzia

“Zamudioztarrak ez ezik beste herrietako jendea be erakartzeko moduko egitaraua prestatu dogu”

Laster Pazko Jaiak izango dira Zamudion, eta maiatzaren 28tik 31ra bitartean ekintza sorta zabala antolatu dau Udalak herriko taldeakaz batera. Iker Padura Kultura zinegotziak ekitaldi honeen barri eman deus Aikor!-i.

Zein helburu bete gura dozue jaietan?

Zamudioztarrek jaietz gozatzeaz gain antolamenduan be parte hartzea nahi dogu. Jaiak herritarrentzat izaten dira azken batean, eta eurek be zer esan eta zer egin badaukie. Jaiak antolatzeko deialdia elkartei zein herritarrei zabaldu jake, danon artean egin behar doguz eta.

Beraz, herritar guztien gustuko egitaraua...

Nahiz eta zamudioztarrei begira egin, Txorierriko eta Bizkaiko beste herrietako jendea be erakartzeko moduko egitaraua prestatzen saiatu gara. Zapatu gauean, adibidez, apustu handia egin dogu hiru musika talde potente ekarriz: Amparanoia, Betagarri eta Drindots. Azken biak talde euskaldunak dira, eta Amparanoia oso ezaguna da bai estatu mailan bai Euskal Herrian. Gainera, Bilboko Kafe Antzokian kontzertua ematekoak ziran, baina bertan behera itxi eben Madrilgo atentatua zala eta. Jende asko entzuteko gogoagaz gelditu zan... Beraz, gau horretan Zamudiora jendetza handia batzea espero dogu, gazteak batez be. Ni beste herrietako gaztea izango banintz, hona etorriko nintzateke, duda barik.

Eta kontzertuez gain, zer aurkituko dogu jaietan?

Hainbat nobedade. Bertokok, esate baterako, kalejira ez ezik hiru emanaldi ere egingo ditu, eta domeka goizean Erdi Aroko azoka izango da dorretxe inguruan, eskolak antolatuta. Arrastian, barriz, euskal erromeria Hiru Bat dantza taldearen eskutik eta 20:00etatik aurrera Rustic Arlozan Band taldea ibiliko da herritik giroa sortzen. Beste alde batetik, ohiko ekitaldi garrantzitsuak be egongo dira.

Zelan antolatuko da jai gunea?

Egunik inportanteena zapatua izango da, eta ekitaldi guztiak

Bidekoetxeko parkean gauzatuko dira iluntzeko 8 eta erdiak arte; ordutik aurrera plazara eroango doguz. Beste egunetan plazan be egingo doguz, nagusiki. Txosnei dagokienez, detaile txiki batzuk itxi barik doguz oraindik. Beste alde batetik, aipatzekoa da iazkoa baino eszenatoki handiagoa jarriko dogula. Izan be, Anparanoia bezalako taldeak ekartzeak gitxienezko eskakizun batzuk betetzera behartzen gaitu.

Jaiak gero eta hobeak...

Benoa, aurrekontu handiagoa izateaz gain, oso jarrera ona dago Udalaren zein Jai Batzordearen aldetik. San Martin jaietan, adibidez, goizetik azken ordura arte jo ta ke ibili zan jendea lanean; hau da, ekintza guztiez arduratzen. Oraingo honetan horrela izatea espero eta uste dogu.

Jendetza handia bilduko da Zamudiora?

Espero deigun baietz. Horretarako propaganda handia egiteko asmoa

2004ko Pazko jaiak Egitaraua

Maiatzak 28, barikua

19:30etan Jaien hasierako pregoia, Jon Arostegi mendizalearen ahotik. Karameluen jaurtiketa
19:40etan Kalejira. Trikitilariak, txistulariak, hankapaluak
20:30etan Bertokoren hiru aktuazio
22:00etan Perretxiko-jana
23:00etan Rose Dark
23:30etan Erromeria Amaur taldeagaz

Maiatzak 29, zapatua

Sukalki Txapelketa Bidekoetxe parkean. Marrazki lehiaketa. Junping, Titanic, Izu-gaztelua, Zezen mekanikoa, musika, begiraleak. Kuklux fanfarria (11:30-14:30)
10:30etan Trial saioa
11:30etan Kalejira Bertoko taldeagaz
12:30etan Herri kirolak: soka-tira, trontza, far-doak, ingudea, artaburuak, harria
14:00etan Sukalkien aurkezpena
16:30etan Sukalki Txapelketaren sari-banaketa
17:00etan Patxi bat-bi-hiru
18:30etan Gorri eta bere piztiak
20:30etan Abesbatzak San Martín elizan. Orfeón jarrillero (Portugalete). Euskeria Abesbatza (Santutxu). Zamudioko Kamara Korala (Zamudio)
23:30etan Kontzertuak: Amparanoia, Betagarri eta Drindots.

Maiatzak 30, domeka (Pazko Eguna)

Erdi Aroko Azoka goiz osoan Zamudio dorrearen inguruan. Jolasak eta tailerrak goiz osoan zehar
11:00etan Meza Nagusia San Martin elizan
11:30etan Pilota partiduak herriko pilotalekuan
12:30etan Arku jaurtiketaren erakusketa
13:00etan Kalejira, tabernarik taberna: txistulariak eta trikitilariak
18:30etan Euskal Erromeria Hiru Bat dantza taldearekin, Sabino Arana plazan
20:00etan Rustic Arlozan Band Sabino Arana plazan/Pilotalekuan

Maiatzak 31, astelehena (Pazko Bigarrena)

11:00etan Meza Nagusia
12:00etan Luntxa Zamudioko jubilatuz guztientzat elizpean. Xabi Aburruzaga trikitilaria
16:00etan Mus eta briska txapelketa pilotalekuan
19:00etan Erromeria Sabino Arana plazan Luhartz taldearekin, Adintsuen Elkarrekin antolatuta

daukagu. Eta eguraldia lagun izanez gero... Dana dala, eskaintzen dana erakargarria bada jendea animatu egiten da, eguraldi txarra egon arren. Aipatu beharra dago musika taldeak gazteentzat ez ezik helduentzat be badirala. Adin guztietako jendeak gozatu lei, adibidez, Anparanoia taldearen musikaz.

“Ahotsak ez dauka adinik”

Testua: Itxaso Marina

Sondikako Abesbatza 1998. urtean sortu zen, musika zaletasun handia zuten herriko lagun batzuek bultzatuta. Txuma Olagüe zuzendaritzat hartu, eta 33 partaide batu ziren kororako. Urte onak izan ziren taldearentzat: proiektua aurrera eramateko ilusioa, kontzertuak han eta hemen... Txuma hil ostean abesbatzari bere izena jartzea erabaki zuten. Handik hona lehenengotako gogo eta ilusioarekin jarraitu dute lanean. Aikor!ek Javier Ibarondo presidente eta Enrique Pardo zuzendaritzakoarekin hitz egin du.

Txumaren bila joan zineten orduan...

Misioetara joan aurretik —hogei urte lehenago— abade izan genuen herrian, eta Txumak abesbatza bat sortu zuen orduan. Horregatik, Venezuelatik etorri berria, bere bila joan ginen Erandio Goikora.

Noiz izango da bere oroimenezko X. ekitaldia?

Maiatzaren 28an egingo dugu aurten. Gurekin batera beste abesbatza batzuk eta hainbat musika talde arituko dira egun horretan.

Zenbat zuzendari izan ditu abesbatzak Txumaren ostean?

Hiru izan ditugu: Inma Fonseca, Alberto Carrera eta, azkenik, Paula Perez. Paula zuzendari ezin hobea da; jo ta ke dabil entseguetan, abesbatzak kontzertu onak eskaini ditzan edozein tokitan. Horrela, bada, erreperitorioa prestatzen gabiltza orain.

26 partaidek osatzen duzue abesbatza. Non biltzen zarete?

San Juan elizan utzitako lokaletan hasieratik. Eta elizari diru-kopuru sinboliko bat ematen diogu. Nolanahi ere, beste lokal bat beharko genuke, bertako akustika oso ona ez da eta.

Txorierritik ez ezik, beste leku batzuetatik ere ibili zarete...

Abesbatza sortu zenetik 150 kontzertu baino gehiago eskaini ditugu: Zenarruzako kolejiatan, San Ignazio Loiolakoaren basilikan, Bizkaiko Abesbatzen Egunean, ongintza ekitaldietan... Gainera, alboko probintzietatik ere ibiliak gara. Eta, noski, Sondikan antolatzen diren ekitaldi eta jai guztietan hartzen dugu parte, baita Txorierrin egiten direnetan ere.

Orain dela lau urte Bizkaiko Abesbatzen Eguna Sondikan izan zen. Egun ahaztezina, ezta?

Bai. Bizkaiko Abesbatzen Elkartek hemen egitea proposatu eta berehala hasi ginen lanean. Horretarako, Udaletik laguntza handia jaso genuela esan beharra dago. Halaber, Foru Aldundia eta BBK-k ere hartu zuten parte.

Egun hartan, Bizkai osoko 1.500 korutaldekide batu ginen herria. Diru apur bat ateratzeko edari batzuk jarri genituen salgai, baina ez genuen arrakasta handirik eduki... Dena dela, egun zoragarria izan zen.

Zelango erreperitorioa duzue?

Oso erreperitorio zabala daukagu: eleizarako musika, Euskal Herrikoa, nazioartekoa... Denetarik. Pentsa ezazue! *Elvis Presley* ospetsuaren *Can't help falling in love* abestia ere kantatzen dugu.

Horrezaz gainera, irteera soziokulturalak ere egiten dituzue...

Beno, lehen egiten genituen, bai. Horrela, Donibane Garazi, Errioxa, Kantabria eta hainbat herri bisitatu ditugu. Gaur egun, berriz, gure egoera ekonomika dela eta, ezin dugu irteerarik egin. Halako ekitaldiak antolatzea beharrezkotzat jotzen dugu, kantatzeaz gain beste gauzetan aritzea ere gustatzen zai-gulako.

Egoera kaskarrean zabiltzate, orduan.

Bai, gure poltsikotik ia dena ordaindu behar dugu: telefonoa, gestioak, joan-eto-rriak...

Diru-iturririk ez?

Badauzkagu ere, eskasak dira. Udaletik dirulaguntza jasotzen dugu urtero. Gainera, 56 bazkideek kuota bat jarri eta

“Txuma Olagüe Abesbatza herriko koroa dugu eta pena da jende gehiagok bertan parte ez hartzea”

egutegiak saltzen ditugu Gabonetan. Diru-sarrerara horiekin zuzendariari ordaintzeko justu-justu daukagu.

Jende berria taldean sartzearen beharrik?

Bai, lau pertsona gehiago beharko genituzke kategoria bakoitzean; hau da, lau tenore, lau baxu, lau soprano eta lau kontralatu... Txuma Olagüe Abesbatza herriko koroa dugu eta pena da jende gehiagok bertan parte ez hartzea.

Jende gaztea, agian?

Es presuki, ahotsak ez baitauka adinik, gure ustez. Ahots ona izanda, beraz, ez diogu trabarik jartzen adinari. Beste alde batetik, abesbatzan sartzeko musika ezagutza izatea ez dela beharrezkoa aipatu beharra dago. Beraz, anima zaitzete!

Zeintzuk dira zuen helburuak?

Kantatzea ez ezik, norberaren astialdian ikastea eta hobetuz joatea ere badi-tugu helburu. Eta euskal musika eta kultura mantentzea, noski.

Zelango bilakaera izan du abesbatzak urte hauetan, zuen ustez?

Oso bilakaera positiboa izan da; Paularekin batez ere. Entsegu bakoitzean gure maila hobatzeko ahalegin handiak egiten ditugu. Eta ahaleginok kontzertuetan nabaritzen dira

San Isidroko ospakizunak

Aurten be berrehun bazkide inguru batuko dira Zamudio-Derioko sindikatuan, nekazarien zaindariaren eguna ospatzeko.

Maiatzaren hamabosterako gitxi falta da. Egun horretan San Isidro ospatzen da, lur-langileen zaindaria. Zamudio-Derioko sindikatua 1925. urtean sortu zan eta ordutik urte gehienetan herri bazkari bategaz ospatu da egun hau. Bazkari honetara gaur egun dagozan 210 bazkideek daukie joateko eskubidea. Deialdia nahiko arrakastatsua izaten da, 200 bazkide inguru joaten dira eta. Eguna meza bategaz hasten da, Derion urte batean eta Zamudion hurrengoan. Bazkaldu baino lehen, herri kirolak izaten dira sindikatu alboan: zaldi-probak, idi-probak edo bestelakoak.

Aurtengo egitaraua hurrengo da:

- Meza (aurten Zamudion)
- Herri kirolak: trontzalariak, segalariak, orga jokoa...
- Herri bazkaria: paella
txahal sukalkia
postrea eta kafea

Orain dala urte bi ertzain bi ere agertu ziran bazkarian. Herriko jai guztietan legez hemen ere botaten dira bolanderak, baina sindikatua aireportutik hurbil dagoenez, aireportuko kontrol dorretik Ertzaintzari deitu eutsien bolanderaren botatea salatzeke. Azkenean dana konpondu zan. Orain bolanderak botateko, aireportura deitu behar da.

Aspalditik ospatzen da herri bazkaria San Isidro egunean Baserritarren Alkartean.

Hau ez da sindikatuak antolatzen dauen ekitaldi bakarra, azkenengo urteetan irteerak ere antolatzen dabez. Aurten Galiziara doaz maiatzaren hogeta seitik hogeta hamarrera bitartean. Bidaia horretan Pontevedrako kooperatiba bat bisitatuko dabe, baina Santiagora, Galiziako hegoaldera eta Portugalera ere osteratxoa egingo dabe, jakina, erosketak egiteko.

Sindikatu aro barrietara egokitu da. Lehen pentsua baino ez zan saltzen.

1990ean barritu zan eta danetarik saltzen da: botikak, lanabesak, haziak, arropak... Albaitaritza zerbitzua ere badaukie. Etorkizunari begira oraingo eraikin biak handitzeko asmoa dago. Lehen 300 bazkide inguruan egozan, baina nekazaritza gure artean asko bajatu da. Bizirik irauteko aldatu egin behar.

Testua eta argazkia: Asier Oruetxebarria

Zientzia.net

Elhuyar Fundazioaren www.zientzia.net atariak berrikuntza ugari eta lehiaketa bat jarriko ditu martxan apirilaren 15etik aurrera

www.zientzia.net atariak, zientzia-dibulgazioa euskaraz lantzen duen atariak, berrikuntza ugari aurkeztu ditu apirilaren 15etik aurrera. Diseinu berria eta atal berriak ditu, eta, gainera, lehiaketa bat jarri du martxan. Elhuyarren produktuez gain, landa-etxe batean asteburu bat igarotzeko txartela zozkatuko da.

Apirilaren 15etik aurrera berrikuntza ugari dago www.zientzia.net atarian, zientzia-dibulgazioa euskaraz lantzen duen atarian, hain zuzen ere. Lehenengo berrikuntza begi-bistakoa da, diseinu berria baitu Zientzia.net-ek. Edukiei dagokienez, hauek dira aldaketa nabarmenenak: Hiru atal berri dira: Hileko zerua, Dibulgazio-liburuak eta Gaiak. Lehenengoan, astronomiako efemerideak argitaratzen dira. Zerua begiratzeari atsegin duten hilez hil eta egunez egun behatzea merezi duten fenomeno astronomikoen berri izango dute. Dibulgazio-liburuak atalean, hilero liburu bat gomendatzen da. Baina gomendioez gain, [zientzia.net](http://www.zientzia.net)-eko erabiltzaileek beren iritzia sartzeko txokoa ere dute. Azkenik, Gaiak atalean, aipaturiko atariak dituen eduki guztiak aurkitu ahal dira, gaiaren eta azpigiaren arabera sailkatuta. Guztira 9.000 edukitik gora.

Egun dauden atalei dagokienez, Berriak euskaraz atalak Artikuluak atala

du; Berriak erdaraz atalari, aldiz, Sarean deitzen zaio. Zientzia eta Teknologiaren hiztegian 14.500 kontzeptu daude dagoeneko, eta kontzeptu horien ingelesezko, gaztelerazko eta frantsesezko ordainak ere aurkitu ahal dira. Gainerako atalak (Elhuyar Zientzia eta Teknika aldizkaria, Dosierak, Agenda...) berdin mantentzen dira.

Diseinuari eta edukiei buruzko edukiez gain, sei aste iraungo duen lehiaketa bat jarri da abian. Zientzia.net-eko erabiltzaileek astero 5 galderari erantzun beharko diete. Zuzen erantzuten dutenen artean, Elhuyarren produktuak zozkatuko dira astero. Eta, sei asteetan galdera guztiak ondo erantzun dituztenen artean, landa-etxe batean asteburu bat igarotzeko txartela ere zozkatuko da. Egonaldia irabazleak berak aukuratutako landa-etxean egingo du.

Telefonica Zigortua

Lehiaren Defentsako Auzitegiak Telefonica enpresari 57 milioi euroko isuna ezarri deus telefonía finkoan menperatzaile jarrera gehiegi erabiltzearen. Zigor hau da auzitegi honek ipini dauen handiena, eta 2000ko abenduan Astel-ek (Operadore eta telekomunikazio zerbitzu-enpresen elkarteak) ipinitako salaketaren emaitza da. Telefonikak bere bezeroei zenbakiaren aurretiko hautespena oztopatzeagatik ipini eban Astel-ek salaketa hori.

Esan behar da, hau dala auzitegiak Telefonikari ezarritako hamargarren zigorra. Ona da horrelako jarrerak zigortzea, baina orain artekoa ikusita badirudi Telefonikarentzat gauzak aldatzea baino hobe dala zigorrak ordaintzea eta bere horretan jarraitzea. Honek jarrerak erakusten deuskue ez dagoa benetako liberalizaziorik telekomunikazio merkatuan, eta gauzak asko aldatu egin behar dirala.

Beste aldetik, erabiltzaile arruntaren ikuspuntutik ez da ikusten aurrerapenik zerbitzuen kalitatean. Sektore hau liberalizatu zantetik ez da asko aldatu. Merkatua holan egonik, enpresa menperatzaile bat dago eta gainerako enpresak (Euskaltel salbu) zerbitzuak emoten dabilz birsalmenta moduan, dirua inbertitu barik.

Adibide gisa, ADSL merkatua daukagu. Estatuko ADSL Europako garestiena eta kaskarra da. Telefonikak saltzen dau zerbitzua 39 eurotan eta Telekomunikazio Merkatuaren Batzordeak aginduten dau beste operadoreei %40 merkeago saltzea, hau da, 22 eurotan, eta honek jokatzen dau 19 euroren alde horregaz. Baina azkenean lehengo moduan gagoz, zerbitzua azkenean Telefonikak emoten dau eta.

Alberto Legarreta

Larrabetzutik Gaztelumendira

Udaberria dela eta –espero dezagun hemendik aurrera eguraldia lagun izatea- Larrabetzun zehar ibilbide bat proposatzen dizuegu hurrengo lerroetan. Informazioa Aretxabala Kultur Elkarteak kaleratutako *Bidatzak eta ibilbideak Larrabetzun zehar* liburuxkatik hartu dugu.

Morgarako bidea hartu eta zerra-lekua pasatu ondoren, ezkerretara dagoen bide-tik joko dugu. Zubira heltzerakoan eskuinetarantz abiatu eta 20 metrora dagoen zurezko beste zubi bat zeharkatuko dugu Aretxaldegane erreka atzean utziz. Laster ikusiko dugu Olatxuko iturria.

Iturritik 30 metrora dagoen muinora igoko gara. Toki horretan elkarren ondoan dauden hiru haritz aurkitu behar ditugu. Euron artetik igaro eta Olatxuko errotari ura ematen dion ubidea zeharkatzen duen enborra topatuko dugu.

Enborraren gainetik Bolunburuko maldara joko dugu. Pinudiaren hasieran, Mendebalderantz doan zuhaitz ilara eskuinetara dugula, sagarrondo eta gereziondoen hegaletik, Basagune baserriaren atzealdean dagoen iturrira abiatuko gara.

Norabide berean dagoen muinotik eskuinetara jo eta Iparralderantz dagoen asfaltozko bide nagusira irtengo gara, aldapan gora Jauntzeko S. Bartolome Baselizaraino joateko.

Loroñogoikon gaudela, asfaltozko bidea amaitzen den tokian Iparralderantz jarraituko dugu. Gaztelu auzunera helduta, Larrabetzuko artadirik handienetarikoa ikusteko aukera izango dugu bertan. Ezkerreko maldan dagoen antzinako

harrobiaren beheko aldetik auzunearen erdira helduko gara.

Bidegurutzean, ezkerretara joko dugu hurrengo bidegurutzera arte. Ezkerretara berriro hartu eta Mendieta baserritik gora egingo dugu Gaztelumendi tontorreraino.

Trintxera ondotik behera, Ekialderantz jarraituko dugu. Alanbrezko hesia gaingitu eta berriro irtengo gara asfaltozko bidera. Ekialderantz doan gurpidetik abiatuko gara. Hego-ekialderantz Durangaldeko gailurreria dugula, 500 metro ingurura dagoen hesi batera helduko gara.

Ekialderantz jarraitu behar dugu behe-rantz eginez, Zarandoa auzuneraino.

Bidegurutzean eskuinetara egingo dugu Goikoelexalde auzunera heltzeko. Ezkerretik metro batzuk behe-rantz dagoen Aretxabalgane erreka-aren norabideari jarraituko diogu, Goikoelexalderaino. Errepidea utzi eta Elizondoko hilerritik behera Aretxabalgane erreka-ari abiatuko gara. Pikondo iladan zehar jarraituko dugu Belarrinaga auzuneko bidean dagoen zubi gainetik igarotzeko. Ekialdetik sartu eta erreka-aren beste aldetik Goikola auzunera helduko gara. Hemen Urira doan bidea hartuko dugu.

Bikiniirik Marokon?

Bai, Maroko herri zoragarria da, benetan. Hala ere, bertan topa ditzakegun eraikin eta lekuez ez naiz arituko hurrengo lerroetan, ez. Lerroak aprobe txatuko ditut hango gizonak emakume atzerritarrekiko duten jarrerari buruzko hainbat kontu azaltzeko; nire lagun eta bioi gertatutako pasadizo batzuk kontatzeko, hain zuzen ere.

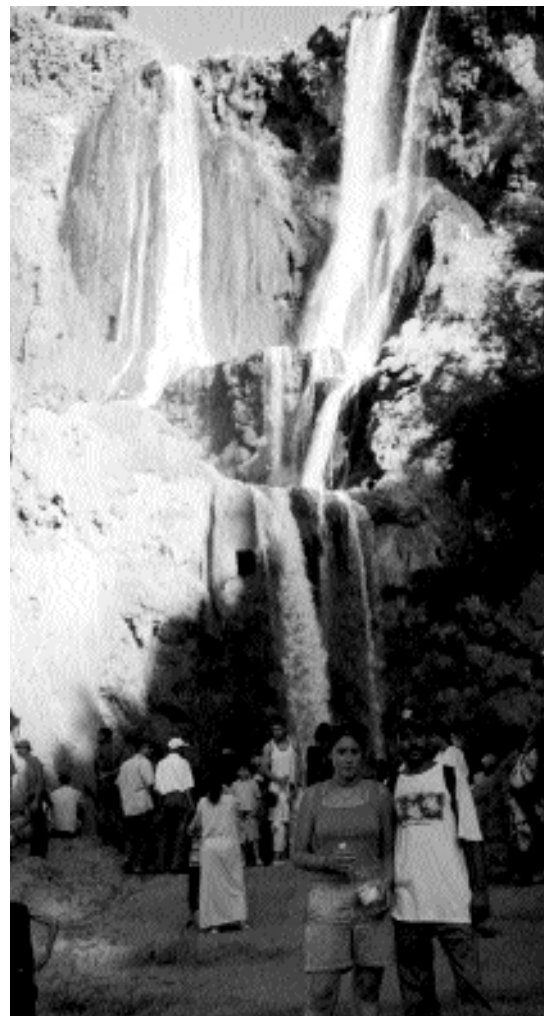
Ferryz 45 minutuko bidaia egin ostean, Tangerrera ailegatu ginen abuztuan. Praka motzak eta kamiseta tirantadunak jantzita, ia begirada zein hitz eder guztiak guretzat ziren. Hasiera batean, nahiko kezkatuta ibili ginen: ez zitzaigun batere normala iruditzen kaleko mutil gehienak gure atzetik ibiltzea. Nolanahi ere, paso egin eta ahalik eta opor zoragarrienak edukitzea erabaki genuen.

Fezerako bidetik gindoazela errepi deko taberna batean atsedena hartu genuen. –*“Bi emakume? Eta senarrak non? Bikotea izango dira...”* Marokoko kultura ezagututa, esamesei ez genien garrantzirik eman. Fezera ailegatu bezain laster, bi gaztetxo ezagutu genituen: –*“Turismo-gidaririk behar? Gure gaztelania hobetu nahi dugunez ez dizuegu dirurik kobratuko”*. Bi egunetan

izan genituen turismo-gidari mutiltxo horiek, eta nahiko ondo zaindu gintuztela aitortu behar dut. Horrela, bada, gizon gutxi hurbildu zitzaizkigun eurekin egonda. Handik Les Cascades d’Ozoud-era abiatu ginen. Beste turismo-gidari bat hartu eta bertako lekurik politenak erakutsi zizkigun. Hori bai, normalean turistak joaten ez diren hainbat bidetatik eraman gintuen. –*“Eta bainua hartu ondoren garagardo bat edatea da munduko gauzarik onena. Ekarri garagardoa, ekarri!”*, esan zigun txangoa hasi baino lehen. Eta guk garagardoa eraman behar...

Bikinia jantzi genuen ur-jauzian bainua hartzeko (arroparekin ez genuen egingo, ezta?)... Mutilaren begiak ikusgarriak ziren nora begira ez baitzekien; beno, nora begira ondotxo baitzekien, hobeto esanda. –*“Zuek, naturala, naturala... Hemengo neskek ez dute bikiniarik janzten, baina zuek naturala... Nahi izanez gero, kendu titi-poltsa, naturala, naturala...”* Zu bai zarela naturala.

Testua eta argazkia:Txorierritarra

Sukaldaritza

Etxeko sukaldaritza

Lasagna okeleagaz

Osagaiak (4 lagunentzat)

- Lasagna egiteko pasta laminak
- Kilo erdi okela pikatua
- Kinpula
- Olio
- Gatza
- Litro erdi esne
- Mantekila
- Uruna
- Tomate frijitua
- Gazta lontxak

Prestatzeko era

Kazuela baten ipini olio txorrostada bat eta kinpula erdi bat txiki-txiki eginda. Gorritzen danean bota okela pikatua, gatz eta guzti, eta su gitxigaz euki 15 bat minutuan. Gero koilakada bat urun bota, ondo eragin eta esne apur bat ere bota. Eragin dana masa bat egin arte.

Beste alde batetik, bexamela egin ontzi baten: 80 gr. mantekila urtu, 4 koilakada urun, litro erdi esne eta gatz apur bat; 5 bat minututan irakiten euki. Irakiten dagoen bitartean eragin.

Lasagna laminak ur berotan bigundu eta ipini trapu ziku baten gainean banan-banan ez daitezcan pegatu. Hartu rustidera bat tomate frijitu apur bategaz igurtzi. Laminak banan-banan ipini bata bestearen ondoan. Bota okela pikatua ganera

eta horren ganean beste lasagna lamina batzuk ipini tomate frijitu apur bategaz. Bexamela bota eta honen gainean gazta lontxak ipini. Labea berotu, sartu eta gratinatu 15 bat minutuan. On egin!

Mari Tere Onaindia

Madari eta ahuntz-gaztazko funditua

Osagaiak (4 lagunentzat):

- Ahuntz-gaztazko 4 medailoi (bakoitza zentimetro bateko lodierakoa)
- Konferentzia madari bi
- Kipula txiki bat
- 20 gr Korintoko mahaspasa
- Kopa bat koñak
- Deziletro bat olio
- Gatz apur bat

Prestatzeko era

Madariak zuritu eta zati txikitan ebakiko ditugu. Kipula ere txiki-txiki egin eta konfitatu egingo dugu. Ostein, madariak, mahaspasak eta koñaka gehituko dizkiongu kipulari, konpota egiteko. Gatza ere botako dugu. Konpota 5 minutuan utziko dugu xukadera batean.

Erretilu batean madaria eta ahuntz-gaztazko medailoiak ipini ditugu eta 5 minutuan labean sartuko dugu potentzia handian. Atera eta nahi bezala dekoratuko dugu.

San Isidro jatetxea Derion.

LIBURUAK

"Eguzki beltzaren sekretua"

A. Ladrón Arana

Espioi eleberri honi abenturak eta ukitu fantastikoak ez zaizkio falta.

"Ezinezko mailetak"

Juanjo Olsagarre

"Blackout nobela"

Xabier Montoia

"Herioaren itzalpeetan"

Andolin Eguzkitza

DISKOAK

"Basque planet"

Batzuk

"Ekiozu"

Sei urte

"Ilusioz beteriko bidean"

Maldan

15 abestik osatzen dabe 2001ean Bilbon sortutako talde honen diskoa.

Maldan taldekoek hainbat kontzertu eskeini ditue beste taldeakaz batera —Urgabe, MCD, eta Khronos, euren artean—.

DENBORA PASA

Benetan ezagutzen duzu Txorierri?

Aurrekoan inprentako iratxoak Larrabetzura trenea heltzea lortu zuen, Asuako tren geltoki zaharra jarriz leku desegokian. Oraingoan umeen txanda da, eta gurasoena, jakina. Umerik edukiz gero zeure herrikoa asmatzea ez zaizu zaila egingo. Eta besteak? Ez badakizu, egin txangoa Txorierritik zure umea-gaz, estimatuko du eta.

A

B

C

E

D

F

G

LARRABETZU 1

ZAMUDIO 2

ERANDIO GOIKOA 3

SONDIKA 4

LEZAMA 5

LOIU 6

DERIO 7

Benetan ezagutzen duzu Txorierri? Emaizak: A7, B3, C1, D5, E6, F4, G2

Erakusketak

Sondika

Udal lantegiko ikasleen marrazki eta pinturak. Maiatzaren 3tik 14ra bitartean, Liburutegian

Amaia Aberasturiren margoak. Maiatzaren 17tik 31ra, liburutegian.

Derio

Nekazaritzako mundua argazki erakusketa. Maiatzaren 15etik aurrera, Zahar Etxean

Aeromodelismo erakusketa. Maiatzaren 22an, 17:00etan, Apaizgaitegian

Zamudio

Instinto urbano. Jon Bernardezen argazkiak. Liburutegian

Sondika

La espera, Oihulari Klown taldearekin. Maiatzaren 14an, 18:00etan, Gaztetxean

Kutxoren pantomima Gotzon Mujikarekin. Maiatzaren 28an, 18:00etan, Ludotekan

Filmak eta antzerkia

Derio

Emakumeak antzerkian. Maiatzaren 22an, 22:00etan, Kiroldegian

Zamudio

El monje, maiatzaren 7an; *Ben-Hur*, maiatzaren 14an; *El Cid*, maiatzaren 21ean; *Pastel Magikoa*, maiatzaren 28an. Dorretxean, 19:30etan

Larrabetzu

Ilargiaren lapurra, Rosa Maria Martinez ipuin kontalariarekin. Maiatzaren 28an, 18:00etan, liburutegian

Hitzaldiak

Sondika

Andesetara espedizioa. Maiatzaren 12an, 20:00etan, Gaztetxean

Zamudio

Heminway eta euskaldunak zerbitzu sekretuetan, Edorta Jimenezekin. Maiatzaren 6an, 19:00etan, liburutegian

Ikastaroak

Derio

Emakume eta gizonen arteko berdintasunaren inguruko prestakuntza ikastaroa. Maiatzaren 4an, Sutondoan elkartean

Euskara ikastaroa. Maiatzaren 7, 21 eta 28an, Sutondoan elkartean

Irteerak

Sondika

Irteera Karrantzara. Maiatzaren 23an

Zamudio

El retablo de las maravillas (Els Joglars). Maiatzaren 8an, 20:00etan, Arriaga antzokian

Herri Urrats. Maiatzaren 9an, Senperen

Ibilaldia. Maiatzaren 30ean, Leioan

Lezama

Sierra de la Peñara (Burgos). Maiatzaren 2an

Valderejoko Parke Naturalera (Araba). Maiatzaren 23an

Larrabetzu

El retablo de las maravillas (Els Joglars). Maiatzaren 8an, 20:00etan, Arriaga antzokian

Kirola

Derio

Boxeo profesionala. Maiatzaren 7an, 21:30ean, Udal frontoian

Dalmacio Langarika II. Oroimenezko txirrindulari martxa. Maiatzaren 8an, 11:00etan, Apaizgaitegian.

Txikien Aerobic Erakusketa. Maiatzaren 8an, 13:00etan, Kiroldegian

Isidro Deuna I. Torneo Eskolarra (Areto futbola). Maiatzaren 15ean, 10:00etan, Kiroldegian,

Gimnasia Erritmikoa erakusketa. Maiatzaren 22an, 18:00etan, Kiroldegian

Areto Futbol Triangularra. Maiatzaren 28an, 19:00etan, Kiroldegian

Nazioarteko VII. Xake Opena. Maiatzaren 30ean, 09:30ean, Kiroldegian

Bestelakoak

Txorierrin

Argazki lehiaketa. Gaia: Txorierrin eta ingurugiroa. Maiatzean. Galdetu udaletxeetan

Derio

Eskulanak, bolilloa, antzerki-tailerra eta briska txapelketa. Maiatzaren 6an eta 20an, Sutondoan elkartean

Irakurketa-tailerra. Maiatzaren 18an, Sutondoan elkartean

IV. Argazki Rallya. Maiatzaren 8an, 11:00etan

IX. Emakumeen briska txapelketa. Maiatzaren 11, 12 eta 13an, 17:30ean, DBHko jantokian

Fernando Zamorak idatzitako Ese algo más olerki antologiaren aurkezpena. Maiatzaren 24an, 19:00etan, Kultur Aretoan

Zamudio

Musika Ekitaldia Rustic Arlazond bandaren eskutik. Maiatzaren 30ean, 11:30etatik aurrera